

GLUTEENITTOMIEN ELINTAR- VIKKEIDEN HINTASELVITYS 2013

Veera Kuusela

Opinnäytetyö
Maaliskuu 2014
Palvelujen tuottaminen ja
johtaminen

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Palvelujen tuottaminen ja johtaminen

VEERA KUUSELA:
Gluteenittomien elintarvikkeiden hintaselvitys 2013

Opinnäytetyö 72 sivua, joista liitteitä 34 sivua
Maaliskuu 2014

Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja oli Keliakialiitto ry. Opinnäytetyön tavoitteena oli kyselytutkimusta apuna käyttäen selvittää gluteenittomien elintarvikkeiden nykyistä hintatasoa vähittäiskaupoissa ympäri Suomen ja vertailla tuloksia vuoden 2011 hintaselvitykseen. Lisäksi gluteenittomien elintarvikkeiden hintataso eri kaupparyhmittymien ja kauppojen välillä haluttiin tuoda esille. Hintaselvityksen pohjalta haluttiin kiinnittää huomiota keliakiaa sairastavien hyvinvointiin ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä tätä kautta osaltaan vaikuttaa ruokavaliokorvauksen tason nostamiseen.

Selvityksen hintatiedot kerättiin lähettämällä hintatietolomakkeita Keliakiayhdistysten puheenjohtajille, jotka jakoivat lomakkeita eteenpäin jäsenilleen. Keliakiayhdistyksiä on yhteensä 30 ympäri Suomen, joten neljälle isoimmalle yhdistyksille lähetettiin kahdeksan hintatietolomaketta ja muille pienemmille neljä eli yhteensä lomakkeita lähetettiin 136 kappaletta. Hintatietolomakkeesta tehtiin myös sähköinen versio, jonka kautta hintatiedot oli mahdollista palauttaa. Hintatietolomakkeita saatiin takaisin kaiken kaikkiaan 116 kappaletta, joka katsottiin riittäväksi määräksi.

Kaiken kaikkiaan hintatietoja saatiin 65 eri paikkakunnalta ja 15 eri kauppaketjusta. Kaupparyhmittymien tarkastellessa hintatietoja palautui SOKilta 49, Ruokakesko Oy:ltä 51, Suomen Lähikauppa Oy:ltä 6, Stockmannilta 1 ja muista 9 kappaletta. Tämän hintaselvityksen perusteella SOK oli halvin kaupparyhmittymä keliakikolle ja Prisma puolestaan edullisin kauppa. Suurin osa hintatiedoista oli kuitenkin SOK tai Ruokakesko Oy:ltä, joten muiden kaupparyhmittymien hintatasosta oli vaikea tehdä johtopäätöksiä.

Vuoden 2011 ja 2013 hintaselvityksissä oli samoja tuotteita 86 kappaletta. Näistä 25 tuotteen hinta oli laskenut ja 57 tuotteen hinta noussut. Neljän tuotteen hinta oli puolestaan pysynyt samana tai tuotteen hintatietoa ei saatu. Myös tuoteryhmittäin tarkastellessa gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset kilohinnat pääosin nousivat vuodesta 2011. Lisäksi tuotteiden kappale- ja kilohintoja tarkastellessa yksittäisen tuotteen hinta saattoi vaihdella paljonkin riippuen ostopaikasta.

Tämän hintaselvityksen perusteella gluteenittomien elintarvikkeiden hinnat ovat pääosin nousseet vuodesta 2011, mutta ruoan hinta on myös yleisellä tasolla noussut muun muassa raaka-aineiden kallistumisen ja erilaisten verolakien myötä. Tämä näkyy luonnollisesti myös gluteenittomien elintarvikkeiden hinnoissa.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
The Degree Programme of Service Management
Degree Programme of Service Management

VEERA KUUSELA:
Price Survey of Gluten- free Products in 2013

Bachelor's thesis 72 pages, appendices 34 pages
May 2014

The principal of this thesis was The Finnish Celiac Association. The aim of this thesis was to determine the current level of the prices of gluten-free food products in retail stores around Finland and to compare the results with the 2011 price survey. In addition, the purpose was to display the price levels of gluten-free food in trade groups and shops.

The price data of the survey was collected by sending price information forms to the presidents of the Coeliac Associations who distributed the forms forward to their members. There are 30 associations around Finland. To the large four associations eight price information sheet were sent and to smaller associations four sheets. All in all, 136 sheets were sent. A total of 116 price information forms were received which was considered a sufficient number.

All in all, the price data were obtained from 65 different locations and 15 different stores. When examining the trade groups the price data were returned from SOK 49, from Ruokakesko Ltd 51, from Suomen Lähikauppa Ltd 6, from Stockmann 1 and from the other 9. In this survey SOK was the cheapest trading group for people suffering from coeliac disease and Prisma in turn inexpensive trade.

Gluten-free food prices have largely risen since 2011, but the price of food has also risen at a general level because of raw material prices and tax laws. This is naturally also shown in gluten-free food prices.

Key words: coeliac, price survey, gluten-free products, price level

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	KELIAKIALIITTO NEUVOO JA TUKEE.....	7
3	KELIAKIAN PÄÄPIIRTEET.....	8
3.1	Keliakia sairautena.....	8
3.2	Keliakian hoito gluteenittomalla ruokavaliolla.....	8
3.3	Ruokavaliokorvaus	9
3.4	Gluteenittomat ja erittäin vähägluteeniset elintarvikkeet	10
3.5	Gluteeniton ruokavalio on ennen kaikkea sairauden hoitomuoto.....	11
4	YLEINEN ELINTARVIKKEIDEN HINTAKEHITYS SUOMESSA.....	13
4.1	Miksi elintarvikkeiden hinnat nousevat?	13
4.2	Tavanomaisten elintarvikkeiden hintataso vähittäiskaupoissa	13
4.3	Kuluttajan elintarvikkeiden ostoon vaikuttavat kriteerit	14
5	KESKEISET VÄHITTÄISKAUPPAKETJUT SUOMESSA	16
5.1	SOK	16
5.2	Ruokakesko Oy.....	17
5.3	Suomen Lähikauppa Oy.....	17
6	AIKAISEMMAT HINTASELVITYKSET	18
6.1	Vuoden 2011 gluteenittomien elintarvikkeiden hintaselvitys	18
6.2	Vuoden 2008 gluteenittomien elintarvikkeiden hintaselvitys	19
6.3	Hintaselvitykset vuonna 2004 ja 2006.....	19
7	VUODEN 2013 GLUTEENITTOMIEN ELINTARVIKKEIDEN HINTASELVITYKSEN ETENEMINEN.....	21
8	VUODEN 2013 HINTASELVITYKSEN TULOKSET	23
8.1	Paikkakunnat.....	23
8.2	Kauppaketjut ja kaupparyhmittymät.....	23
8.3	Gluteenittomien elintarvikkeiden kappale- ja kilohinnat vuonna 2013.....	24
8.4	Gluteenittomien elintarvikkeiden hintakehitys vuosina 2011 ja 2013.....	27
8.5	Gluteenittomien elintarvikkeiden hintataso verrattuna tavanomaisiin	29
8.6	Gluteenittomien elintarvikkeiden hintataso kaupparyhmittäin ja kauppaketjuittain.....	30
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	31
10	POHDINTA.....	33
	LÄHTEET.....	35
	LIITTEET	38
	Liite 1. Hintatietolomake.....	38
	Liite 2. Saatekirje	49

Liite 3. Paikkakunnat.....	51
Liite 4. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset kilohinnat, vähimmäishinnat ja enimmäishinnat marraskuussa 2013.....	53
Liite 5. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset hinnat, vähimmäishinnat ja enimmäishinnat marraskuussa 2013.....	57
Liite 6. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräisten kilohintojen kehitys vuosina 2011 – 2013	61
Liite 7. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräisten myyntihintojen kehitys vuosina 2011 ja 2013.....	63
Liite 8. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset kilohinnat kaupparyhmittäin 2013	65
Liite 9. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset kilohinnat kauppaketjuittain 2013.....	69

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää yhteistyössä Keliakialiiton kanssa gluteenittomien elintarvikkeiden nykyistä hintatasoa Suomen vähittäiskaupoissa sekä vertailla ja selvittää, miten elintarvikkeiden hinnat ovat kehittyneet vuodesta 2011. Lisäksi haluttiin selvittää gluteenittomien elintarvikkeiden hintatasoa eri kaupparyhmittymien ja kauppojen välillä. Tarkoituksena oli kerätä tietoja kyselytutkimuksella. Hintaselvityksen pohjalta halutaan vaikuttaa keliakiaa sairastavien hyvinvointiin ja ennen kaikkea tasarvoisen kohtelun edistämiseen ja tätä kautta myös vaikuttaa osaltaan keliakian ruokavaliokorvauksen tasoon. Gluteenittomien tuotteiden hintataso osaltaan vaikuttaa siihen, miten ja millä tasolla keliakiaa sairastavilla on mahdollisuus hoitaa sairauttaan.

Gluteenittomat tuotteet ovat yleisesti ottaen kalliimpia kuin tavanomaiset gluteenia sisältävät tuotteet. Keliakiaa sairastavat voivatkin hakea Kansaneläkelaitokselta korvausta, jonka suuruus on 23,60 euroa kuukaudessa. Monissa julkaisuissa ja tutkimuksissa on kuitenkin todettu, että 23,60 euroa kuukaudessa ei riitä kattamaan gluteenittomasta ruokavaliosta aiheutuneita kustannuksia, vaan gluteeniton ruokavalio aiheuttaa keliakikolle keskimäärin 65 euroa lisäkustannuksia kuukaudessa verrattuna tavanomaiseen ruokavalioon. Siksi on tärkeää seurata gluteenittomien elintarvikkeiden hintoja, jotta kustannuksista pysytään ajan tasalla. Hintaseurannalla pyritään myös vaikuttamaan ruokavaliokorvauksen tason nostamiseen todellisia kuluja vastaavaksi.

Ruokavaliokorvauksen tasoon vaikuttamiseksi Kuluttajavirasto, Keliakialiitto sekä opinnäytetyöntekijät yhteistyössä keliakiayhdistysten kanssa ovat tehneet selvityksiä gluteenittomien tuotteiden hintakehityksestä vuosina 1998–2011. Keliakialiitto teki laajaa kartoitustyötä ulkopuolisen tahon löytämiseksi hintaselvityksen toteuttajaksi, mutta Kuluttajavirastolla eikä Kuluttajatutkimuskeskuksella ollut mahdollisuuksia hintaselvityksen tekemiseen. Tämän selvityksen tuloksia tullaan hyödyntämään liiton vaikuttamistyössä laajasti eri foorumeilla; muun muassa eduskunnan keliakiaverkostossa, Keliakialiiton omissa viestintäkanavissa sekä valtakunnallisissa tiedotusvälineissä.

2 KELIAKIALIITTO NEUVOO JA TUKEE

Keliakialiitto on valtakunnallinen potilasjärjestö, jonka tavoitteisiin kuuluu parantaa niin itse keliakikkojen kuin heidän perheidensä hyvinvointia. Keliakialiitto toimii etu-, -neuvonta, - sekä palvelujärjestönä, johon kuuluu yli 20 000 jäsentä ympäri Suomen. (Keliakialiitto: Keliakiajärjestö 2013.)

Keliakialiiton yksi tärkeä päämäärä on saavuttaa yhteiskunta, jossa keliakikko pystyy elämään yhdenvertaista ja tasapainoista elämää sairaudestaan huolimatta. Keliakialiiton tehtäviin kuuluu lisäksi muun muassa kehittää keliakikon sosiaaliturvaa, vaikuttaa gluteenittomia elintarvikkeita koskevaan lainsäädäntöön, lisätä keliakian tunnettuutta yhteiskunnassa sekä varmistaa keliakiaan sairastuville asiantuntevaa apua niin sairauden alkuvaiheessa kuin terveydenhuollossa. (Keliakialiitto: Toiminta 2013.)

Neuvonta, ohjaus ja vertaistukitoiminta ovat tärkeitä ydinalueita Keliakialiiton toiminnassa, joka perustuu laajaan ja monipuoliseen yhteistyöhön muun muassa kaupan, elintarviketeollisuuden, viranomaisten ja ravitsemisalan kanssa. Yhteistyö eri tahojen kanssa vahvistaa eri alojen ammattilaisten tietoa keliakiasta sairautena, ja tätä kautta on myös mahdollisuus tarjota keliakikoille uusia, turvallisia tuotteita ja palveluja. (Keliakialiitto: Keliakiajärjestö 2013.)

3 KELIAKIAN PÄÄPIIRTEET

3.1 Keliakia sairautena

Keliakiassa vehnä, ohran ja rukiin sisältämä gluteeni aiheuttaa keliakiaa sairastavalle tulehduksen ohutsuolen limakalvolla ja suolinukan vaurion. Tällöin tärkeät ravintoaineet eivät välttämättä imeydy kunnolla elimistöön. Toinen keliakian muoto on puolestaan ihokeliakia, jossa polviin, kyynärpäihin, pakaroihin tai hiuspohjaan nousee rakku-
lainen ihottuma, joka kutiaa herkästi. (Keliakialiitto: Keliakia sairautena 2013.)

Keliakia ja ihokeliakia ovat osittain perinnöllisiä sairauksia, mutta puhkeamiseen tarvitaan myös itse gluteenille altistuminen. Keliakialiiton mukaan sairastumisriski keliakiaan on jopa 10–15 %, jos lähisuvussa esimerkiksi vanhemmilla on todettu keliakia. Onkin suositeltavaa, että ne, joilla on perinnöllinen alttius keliakiaan, seuraisivat vasta-
aineitaan säännöllisesti. (Keliakialiitto: Perinnöllisyys 2013.)

Keliakian klassisina oireina pidetään ripulia, vatsakipua, vatsan turvotusta, ilmavaivoja, pahoinvointia sekä oksentelua (Mäki ym. 2006, 34). Mäen ym. (2006, 34) mukaan kaikilla keliakiaa sairastavilla ei kuitenkaan ole edellä mainittuja oireita. On tavallista, että oireet saattavat olla jaksottaisia ja epäsäännöllisiä, jolloin on vaikeaa yhdistää sairastelu ja oireet nimenomaan keliakiaan. On siis mahdollista, ettei kaikki keliakiaa sairastavat ole tietoisia sairaudestaan, sillä joillakin keliakia saattaa esiintyä myös oireettomana. Keliakialiiton mukaan keliakiaa sairastaa 2 % suomalaisesta eli noin 100 000 henkilöä, mutta vasta 30 000 keliakiaa sairastavaa on löydetty (Keliakialiitto: Esiintyvyys 2013). Näin ollen on siis todennäköistä, että tulevaisuudessa keliakia ja gluteenittomuus saattavat lisääntyä, jolloin elintarvikevalmistajat sekä ruokateollisuus voivat joutua osaltaan reagoimaan keliakian lisääntyvyyteen.

3.2 Keliakian hoito gluteenittomalla ruokavaliolla

Keliakiaa hoidetaan gluteenittomalla ruokavaliolla. Gluteenittomassa ruokavaliossa vehnä, ohra, ruis ja kaikkia edellä mainittuja viljoja sisältävät tuotteet poistetaan koko-

naan ruokavaliosta, ja ne korvataan gluteenittomilla viljoilla, kuten esimerkiksi riisillä, maissilla, tattarilla, hirssillä sekä kauralla. Myös gluteenitonta vehnätärkkelystä käytetään osin gluteenittomassa ruokavaliossa. Ainoastaan ihokeliakiassa voidaan lisäksi tarvita lääkehoitoa. (Mäki ym. 2006, 81.) Nykyään gluteenittomien tuotteiden valikoima vähittäiskaupoissa on melko monipuolinen ja saatavuus on parantunut. Kaupoista, kahviloista ja ravintoloista löytyy mitä erilaisimpia tuotteita gluteenittomina, joita keliakikko voi käyttää ruokavaliossaan turvallisesti.

Vaikka keliakia on elinikäinen sairaus, pystytään sitä hoitamaan oikealla ja tarkalla ruokavaliolla. Lisäksi ehdottomalla ruokavaliohoidolla pystytään ehkäisemään keliakian lisäsairauksia, kuten osteoporoosia, hedelmättömyyttä sekä pahanlaatuisia kasvaimia. (Keliakialiitto: Hoitona elinikäinen ruokavalio 2013.)

3.3 Ruokavaliokorvaus

Keliakia on määritelty korvauksen saamisen kannalta asianmukaisesti silloin, kun henkilöllä on todettu ohutsuolen koepalassa tulehdus, johon liittyy olennaisesti myös suolinukan vaurioituminen. On tärkeää, että keliakiaa epäiltäessä ohutsuolesta otetaan koepala, sillä pelkkä vasta-ainetutkimus ei riitä keliakiakorvauksen saamiseen. (Kela: Ruokavaliokorvaus 2013.)

Ruokavaliokorvausta on voinut hakea aina vuodesta 2002 alkaen. Keliakiakorvauksen (nimitys vuodesta 2009) suuruus on tällä hetkellä 23,60 euroa kuukaudessa, ja se on verotonta tuloa. (Keliakialiitto: Sosiaaliturvaa ja tukea 2013.) Ruokavaliokorvauksen saamisen taustalla on gluteenittomien elintarvikkeiden tuomat ylimääräiset kustannukset; gluteenittomat tuotteet ovat yleisesti ottaen kalliimpia kuin tavanomaiset vastaavat. Tämä on helppo huomata esimerkiksi vertailemalla kilohintoja kaupoissa.

Keliakiakorvaus oli kuitenkin vuoteen 2012 asti vain 21 euroa. Vuoden 2013 korotus oli ensimmäinen koko keliakiakorvauksen historiassa, joten 2,60 euron korotus koettiin tarpeelliseksi. (Savin 2012.) Vaikka nykyinen korvaus kattaa vain kolmasosan gluteenittoman ruokavalion kustannuksista, oli korotus tärkeä, sillä kymmenessä vuodessa gluteenittomien tuotteiden hinnat ovat muuttuneet ja ruoan hinta noussut yleisellä tasolla.

Keliakialiitto on ajanut jo pitkään korvauksen sitomista indeksiin, mikä turvaisi jatkossa korvauksen ostovoiman säilymisen (Kokko 2012). Keliakialiitto on tehnyt yhteistyössä Kuluttajaviraston kanssa vuonna 2011 hintaselvityksen, josta selviää, kuinka paljon gluteeniton ruokavalio aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia keliaakikolle verrattuna tavomaista ruokavaliota noudattaviin. Selvityksen mukaan gluteenittomasta ruokavaliosta kertyy keskimäärin 65 euroa ylimääräisiä kustannuksia kuukaudessa. Lisäksi on syytä huomioda se, että gluteenittoman ruokavalion tarkka noudattaminen saattaa kuormittaa myös henkisesti. (Kokko 2011, 8.) Edellä mainittuja taustoja vasten on selvää, että korvauksen määrä on pieni verrattuna aiheutuneisiin kustannuksiin. Keliakikolle on tärkeää saada noudattaa tarkkaa ruokavaliota, mutta esimerkiksi pienituloisilla keliaakikoilla, kuten työttömillä tai opiskelijoilla, ei ole aina välttämättä varaa ostaa gluteenittomia elintarvikkeita. Lisäsairauksien riski vähenee, jos kaikilla keliaakikoilla on yhtäläinen mahdollisuus noudattaa tarkkaa gluteenitonta ruokavaliota. Pienikin määrä gluteenia saattaa vaurioittaa suolinukkaa (Kokko 2011, 9).

Vaikka gluteenittomia tuotteita on saatavilla melko hyvin, on selvää, että gluteenittomien tuotteiden saatavuus vaihtelee kaupoittain. Lisäkustannuksia saattaa kertyä esimerkiksi matkakustannusten muodossa, jos keliaakikko joutuu etsimään gluteenittomia tuotteita monesta eri paikasta. Lisäksi pienillä paikkakunnilla valikoimat saattavat olla melko rajallisia, jolloin keliaakikko ei voi valita ostamiaan elintarvikkeita. (Kokko 2011, 9.)

3.4 Gluteenittomat ja erittäin vähägluteeniset elintarvikkeet

Gluteenittomat ja erittäin vähägluteeniset elintarvikkeet ovat elintarvikkeita, jotka koostumuksensa ansioista soveltuvat gluteenitonta ruokavaliota noudattaville (Elintarvike-turvallisuusvirasto Evira 2014).

EU-säädös jakaa nykyään keliaakikoille soveltuvat elintarvikkeet kahteen ryhmään tuotteen gluteenipitoisuuden mukaan. Vuoden 2012 alusta lähtien markkinoilla on saanut olla vain elintarvikkeita, jotka on nimetty termeillä ”gluteeniton” tai ”erittäin vähägluteeninen”. Gluteeniton-nimitystä saa käyttää tuotteessa, jos kuluttajalle myytävän elin-

tarvikkeen gluteenipitoisuus on alle 20 mg/kg. Erittäin vähägluteeninen- nimitystä puolestaan käytetään kuluttajille myytävissä elintarvikkeissa, joissa gluteenipitoisuus on alle 100 mg/kg. Lisäksi gluteenittomuudesta kertovia nimityksiä voidaan liittää sekä erityisruokavaliovalmisteisiin että tavanomaisiin elintarvikkeisiin, jotka täyttävät edellä mainitun asetuksen ehdot. (Elintarviketurvallisuusvirasto Evira 2014.)

3.5 Gluteeniton ruokavalio on ennen kaikkea sairauden hoitomuoto

Gluteeniton ruokavalio on noussut viime aikoina ihmisten tietoisuuteen myös eräänlaisena dieettinä, jolla halutaan tavoitella esimerkiksi painonpudotusta, toimivaa vatsaa ja terveellisempää ruokavaliota. Gluteenittomuutta on alettu pitää trendikkäänä, eräänlaisena elämäntapana. Tästä johtuen gluteenittomia elintarvikkeita on alkanut käyttää myös ne, joille se ei ole elintärkeää välttämättömyys sairauden takia. (Skyttä 2013.) Tärkeää on kuitenkin muistaa, että gluteeniton ruokavalio on ensisijaisesti keliakian ainoa hoitomuoto. Gluteenittomuus itsessään ei tee mistään ruokavaliosta terveellistä, mutta ruokavaliosta voi muodostaa monipuolisen ja terveyttä edistävän jättämällä ruokavalios-
ta pois keksit, pullat sekä muut epäterveelliset naposteltavat. (Koivuniemi 2013.)

Kysyntä gluteenittomista elintarvikkeista on kuitenkin kasvanut siinä määrin, että kaupat ja tuotevalmistajat ovat joutuneet tähän kysyntään osin vastaamaan. S-ryhmän gluteenittomien tuotteiden myynti kasvoi vuonna 2012 17 % ja gluteenittomien elintarvikkeiden valikoima nousi 10 % niin S-ryhmässä kuin Stockmannilla. (Länkinen 2013.) Myös Moilas Oy, joka on Suomen suurin gluteenittoman ruoantuottaja, on huomannut kasvun. Sen myynti joissakin tuoteryhmissä on noussut jopa 25 %. Tuotekehityksellä halutaan palvella ennen kaikkea keliakikkoja, mutta kasvavan kysynnän vuoksi tuotteita halutaan tarjota muillekin kuin vain keliakikoille. (Kasurinen 2013.)

Keliakikon näkökulmasta on hyvä, että tuotevalikoima laajenee ja mahdollisesti myös hinnat voivat laskea tulevaisuudessa kasvavan kysynnän vuoksi. Kysyntää on voinut kasvattaa myös laihduttajien lisäksi gluteeniyliherkkyydestä kärsivät ihmiset. Ilmiö on melko uusi, ja kyse on viljojen gluteenista, joka aiheuttaa oireita ihmisille, jotka eivät kuitenkaan sairasta keliakiaa. On tärkeää, että ihmiset, jotka saavat viljoista esimerkiksi vatsaoireita, eivät ryhtyisi itseksensä noudattamaan gluteenitonta ruokavaliota, sillä oike-

an diagnoosin saaminen voi vaikeutua. (Kokko 2012.) Gluteeniyliherkkyydestä kärsivät ihmiset voivat käyttää gluteenittomia elintarvikkeita ruokavaliossaan, jolloin tuotteiden myynti voi myös näkyä tuotteiden menekissä.

4 YLEINEN ELINTARVIKKEIDEN HINTAKEHITYS SUOMESSA

Jotta gluteenittomien elintarvikkeiden hintatasoa voidaan vertailla ja tutkia, on tärkeää kiinnittää huomiota myös yleisiin hinnannousuihin ja muutoksiin. Tutkimusten mukaan ruoan hinta on noussut vuodesta 2008 vuoteen 2013 noin 13 % (Turunen 2013).

4.1 Miksi elintarvikkeiden hinnat nousevat?

Suomessa on tehty viime vuosien aikana paljon uusia verolakeja, joilla on suora vaikutus elintarvikkeiden kuluttajahintoihin. Peltoniemen (2012, 5) Elintarvikkeiden hintakehitys Suomessa -tutkimuksen mukaan elintarvikkeiden hintojen nousua Suomessa on vauhdittanut ennen kaikkea ruoan raaka-aineiden kallistuminen muualla maailmalla. Suurin viimeaikainen hintamuutos koskee jäätelöjä, virvoitusjuomia sekä makeisia, joiden hintoihin on vaikuttanut valmisteveromuutokset (Peltoniemi 2012, 5).

Luonnollisesti elintarvikkeiden hintoihin ovat vaikuttaneet myös energian kallistuminen, työvoimakustannusten nousu, tuottajahintojen nousut sekä tuotteiden jalostusasteen nousu. Lisäksi nykyään ei pidä unohtaa kuluttajien lisääntyntä vaatimustasoa ruoan suhteen. Tämän päivän kuluttaja arvostaa ennen kaikkea luomu- ja lähiruokaa, mutta myös kiinnostus eettisesti tuotettua ruokaa kohtaan on noussut. Gluteenittomat ja vähähiilihydraattiset tuotteet kiinnostavat kuluttajia edellä mainittujen lisäksi yhä enemmän. On selvää, että esimerkiksi gluteenittomat elintarvikkeet ovat hinnaltaan kalliimpia, sillä ne vaativat erityisen tuotantotavan verrattuna tavanomaisiin gluteenia sisältäviin tuotteisiin. (Peltoniemi 2013,10.) Kuluttajat ovat siis yhä vaativampia ruoan suhteen, ja tuottajien on vastattava kysyntään. Tämä luonnollisesti myös näkyy ruoan ja tuotteiden hinnoissa (Peltoniemi & Yrjölä 2012, 16).

4.2 Tavanomaisten elintarvikkeiden hintataso vähittäiskaupoissa

Kuluttajatutkimuskeskus vertaili ja selvitti ruokakorin hintakehitystä vuosien 2008–2012 lokakuussa. Tutkimuksessa käytetyn ruokakorin tuotteiksi ja tuotemerkeiksi valit-

tiin myydyimpiä elintarvikkeita. Tämä vertailu osoitti, että 73 elintarviketta sisältänyt ruokakori maksoi vuoden 2012 lokakuussa edullisimmillaan 126 euroa ja kallein ruokakori puolestaan 185 euroa. Kuluttajatutkimuskeskuksen tekemä ruokakorivertailu osoittaa, että ruokakorin hinnalla voi olla jopa 60 euron ero. (Turtola 2014.) Sen sijaan ruokakori, jonka tuotteet ostettiin keskimääräisin hinnoin, maksoi 149 euroa vuonna 2012 (Peltoniemi 2013, 20).

Keskimääräisesti ruokakorin hinta nousi vuodesta 2011 vuoteen 2012 hieman alle viisi prosenttia ja verrattaessa lokakuuta 2008 ja 2012, selvityksen ruokakorin hinta oli noussut 8,6 % (Turtola 2014). Yleisellä tasolla tarkastellessa ruoan hinta on ollut nousussa monen vuoden ajan.

Peltoniemen (2013, 22) hintakorivertailun mukaan S- ja K-ryhmän hypermarketit pärjäsivät vertailussa hyvin, kun vertailtiin kauppojen edullisuutta. Etenkin S-ryhmän Prismassa tuotteiden hinnoittelu oli yhdenmukaista, kun taas Prisman pääkilpailijan K-Citymarketin hinnoissa ei ollut nähtävissä samanlaista, yhtenäistä ketjuohjausta. Kalleimpia hintahavaintoja keräst Siwa, Valintalo, Alepa ja Sale.

4.3 Kuluttajan elintarvikkeiden ostoon vaikuttavat kriteerit

Peltoniemen ja Yrjölän (2012, 17) tutkimuksen mukaan vuonna 2011 kuluttajien ruoan ostopäätökseen vaikuttivat eniten ruoan herkullisuus (95 %), terveellisyys (90 %), hinta (88 %) sekä kotimaisuus (83 %). Myös lisääineettomuus (75 %), tuotemerkki (63 %), lähiruoka (59 %), eläinten kasvatusolosuhteet (62 %) ja tuotteen tuttuus (81 %) koettiin tärkeinä kriteereinä ruokaa ostaessa. Sen sijaan edellä mainittuihin tekijöihin verrattuna vähärasvaisuutta (59 %), vähäsuolaisuutta (60 %) ja tuotannon luonnonmukaisuutta (38 %) ei pidetty niin merkittävinä kriteereinä.

Valintakriteerejä verrattaessa on hyvä kiinnittää huomiota siihen, että ruoan hinta vaikuttaa ostopäätökseen melkein yhtä paljon kuin ruoan terveellisyys. Peltoniemen ja Yrjölän (2012, 16) mukaan tämä saattaa johtua siitä, että taloudellisesti huonoina aikoina kuluttajat kiinnittävät erityisen paljon huomiota ruoan hintaan. Lisäksi ei sovi unohtaa sitä tosiasiaa, että ruoan hinta on noussut yleisellä tasolla paljon. (Peltoniemi & Yrjölä,

2012, 16). Vaikka kuluttajat ovatkin vaativia ja tietoisia ruoan suhteen nykypäivänä, ruoan hinnalla on edelleen merkittävä vaikutus kuluttajan ostokäyttäytymiselle.

5 KESKEISET VÄHITTÄISKAUPPAKETJUT SUOMESSA

Suomessa vähittäiskauppa on ketjuuntunutta ja tavaroiden hankinta sekä logistiikka on myös varsin keskittynyttä. Kolmen suurimman kaupparyhmittymän (S-ryhmä, K-ryhmä ja Suomen Lähikauppa) hallinnassa on peräti 87,6 % Suomen päivittäistavarakaupasta. Sen sijaan muiden yksityisten päivittäistavarakauppojen, kuten esimerkiksi Lidlin, Stockmannin, M-ketjun, Tokmannin ja Minimanin osuus on yhteensä 12,4 %. Kaupparyhmittymät ohjaavat kauppojen toimintaa niin, että kauppaketjut ovat yhtenäisiä ja myös valikoimat ovat pääosin yhdenmukaisia. (Kekkonen & Ylönen 2010, 20.)

Koska useimmilla kauppaketjuilla on etukäteen määritellyt valikoimat, voi keliaakikosta tuntua, ettei valikoimiin voi vaikuttaa yrityksistä huolimatta. Siksi onkin tärkeää kiinnittää huomiota aktiiviseen vuorovaikutukseen ja yhteydenpitoon kaupan alan ammattilaisten kanssa niin paikallisella kuin valtakunnallisella tasolla, jotta gluteenittomia elintarvikkeita löytyisi kauppojen hyllyiltä yhä enemmän. (Kekkonen & Ylönen 2010, 20.)

5.1 SOK

S-ryhmä eli Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta on suomalainen vähittäiskaupan ja palvelualan yritysverkosto. S-ryhmällä on yli 1600 toimipaikkaa ja sen ydintoiminta on päivittäistavara- ja käyttötavarakaupan, liikennemyymälä ja polttonestekaupan, matkailu- ja ravitsemiskaupan, auto- ja autotarvikekaupan sekä maatalouskaupan palvelut. Tarkoituksena on tuottaa monipuolisia palveluja ja etuja asiakasomistajille. (S-kanava 2013.)

S-ryhmän päivittäistavarakauppaa tuottavat ympäri Suomen Prisma-, S-market- ja Saleketjut sekä pääkaupunkiseudulla toimiva Alepa-ketju. Edellä mainittujen lisäksi myös ABC-liikennemyymälöiden marketit myyvät päivittäistavaroita valtakunnallisesti ja ABC-Deli-yksiköt pääkaupunkiseudulla. Market- ketjuihin kuului vuoden 2012 lopussa noin 880 toimipaikkaa. (S-kanava 2013.)

5.2 Ruokakesko Oy

Kesko on monipuolinen yritys, jonka toimialoja ovat ruokakauppa, käyttötavarakauppa, rautakauppa sekä auto- ja konekauppa. Ruokakesko on yksi keskeinen toimija kaupan alalla Suomessa ja siihen kuuluu yli 900 K-ruokakauppaa ympäri Suomen. K-ruokakauppojen päivittäisestä toiminnasta vastaavat K-ruokakauppiat. Lisäksi Ruokakeskon ja K-ruokakauppioiden laaja yhteistoiminta perustuu ketjusopimuksella määritellyn ketjutoimintaan, jolla pyritään takaamaan toiminnan asiakaslähtöisyys, tehokkuus ja kilpailuetujen toteutuminen (Kesko: Toimialat 2013).

K-ruokakaupat muodostuvat neljästä eri ketjusta. K-citymarketit ovat kaupoista suurimpia ja ne tarjoavat laajimmat päivittäistavaravalikoimat. K-Supermarketit ovat ruokakauppoja, joiden vahvuuksia ovat erinomainen palvelu ja laajat ruokatuotteiden valikoimat. K-marketit ovat puolestaan luotettavia, paikallisia ja lähellä asiakasta olevia ruokakauppoja, joista löytyy perusvalikoima elintarvikkeita. Lisäksi pienistä K-Extroista asiakas saa päivittäin tarvitsemansa tuotteet ja elintarvikkeet. (Kesko: Ruokakauppa 2013.)

5.3 Suomen Lähikauppa Oy

Suomen Lähikauppa Oy keskittyy isojen markettien sijasta lähikauppoihin. Suomen Lähikauppa uskoo, että kuluttajatrendit ja ilmastohaasteet tekevät lähikaupasta tulevaisuuden kaupan. Lähikaupan yksi keskeinen ajatus on se, että päivittäiset ostokset voidaan tehdä kätevästi lähellä kotia. Suomen Lähikaupalla on yhteensä 665 eri kauppaa ympäri Suomen. (Suomen Lähikauppa Oy: Yritys 2013.)

Suomen Lähikaupalla on puolestaan kaksi kauppaketjua, jotka ovat Siwa ja Valintalo ja Euromarket. Jokaisella edellä mainituista ketjuista on omat erityispiirteensä, mutta ajatus monipuolisesta lähikaupasta yhdistää kaikkia. Siwan valikoimista löytyy suosituimmat arjen perustuotteet, kun taas Valintalosta voi löytää peruselintarvikkeiden lisäksi myös ajankohtaiset uutuudet. (Suomen Lähikauppa Oy: Kaupat 2013.)

6 AIKAISEMMAT HINTASELVITYKSET

Keliakialiitto on jo monena vuonna toteuttanut hintaselvityksiä kartoittaakseen gluteenittomien elintarvikkeiden hintatasoa ja niiden kehitystä. Niitä on tehty noin kahden vuoden välein aina vuodesta 1998 lähtien ja niiden tekijöinä ovat vuorotelleet opinnäytetyöntekijät, Kuluttajavirasto sekä Keliakialiitto itse. Viimeisin hintaselvitys on vuodelta 2011, jonka puolestaan toteutti Kuluttajavirasto. Vuoden 2011 hintaselvityksen tuloksia käytetään vertailupohjana vuoden 2013 hintaselvitykselle. Gluteenittomien elintarvikkeiden tuotevalikoima, yleinen hintataso ja kauppojen omat tuotevalikoimat ovat kehittyneet paljon vuosien kuluessa.

6.1 Vuoden 2011 gluteenittomien elintarvikkeiden hintaselvitys

Viimeisin vuonna 2011 tehty hintaselvitys on tehty kuluttajaviraston, aluehallintovirastojen ja valtioviraston toimesta. Tähän hintavertailuun kerättiin 120 gluteenittoman elintarvikkeen hinnat 95 päivittäistavarakaupasta, 18 eri paikkakunnalta. Tämän hintaselvityksen pohjalta Keliakialiitto laski, että gluteenittomista tuotteista kertyy ylimääräisiä kustannuksia keskimäärin 65 euroa kuukaudessa verrattuna tavanomaiseen ruokavalioon. (Kokko 2011, 1.)

Kun verrataan elokuussa 2011 kerättyjen gluteenittomien tuotteiden hintoja vuoden 2008 maalis-huhtikuun hintoihin, keskimääräinen kilohinta on noussut 60 prosentissa ja laskenut 40 prosentissa tuotteista. Keskimäärin gluteenittomien tuotteiden hinnat ovat nousseet kolmessa vuodessa 3 %. (Kokko 2011, 10.)

Vuoden 2011 selvityksessä laskettiin gluteenittoman ruokavalion aiheuttamat ylimääräiset kustannukset käyttämällä 2400 kalorin ruokavaliota, johon kuuluisi 360 g viljatuotteita päivässä. 2400 kalorin ruokavaliossa päivittäinen 360 gramman viljojen käyttö aiheutti laskelman mukaan 64,69 euron lisäkustannukset. Tavalliset gluteenia sisältävät viljatuotteet maksoivat kuukaudessa 40,80 euroa ja gluteenittomat vastaavat tuotteet peräti 105,60 euroa. Näin ollen gluteenittoman ruokavalion noudattaminen tuottaa keskimäärin ylimääräisiä kustannuksia 65,48 euroa kuukaudessa, kun ylimääräiset kustan-

nukset laskettiin eri energiatasoilla. Energiatasot laskettiin 1800, 2400 ja 3000 kalorien energiatasoilla, sillä ihmisten energian tarve saattaa vaihdella paljonkin, riippuen esimerkiksi sukupuolesta ja ihmisen iästä. (Kokko 2011, 1.)

6.2 Vuoden 2008 gluteenittomien elintarvikkeiden hintaselvitys

Jenni Kankaanranta teki vuoden 2008 selvityksen opinnäytetyönään Keliakialiittoon. Työssä hintatietoja kerättiin ympäri Suomen jakamalla hintatietolomakkeita keliakiayhdistysten puheenjohtajille, jotka toimittivat lomakkeet eteenpäin jäsenille. Työssä käytettiin myös satunnaisotantamenetelmää. Lomakkeita jaettiin 450, joista palautui alle 150. Hintatietoja palautui loppujen lopuksi 75 paikkakunnalta 143 päivittäistavarakaupasta. (Kankaanranta 2008, 2.)

Suurempaa muutosta ei ollut tapahtunut gluteenittomissa elintarvikkeissa aikaisempiin hintaselvityksiin verrattuna. Työssä tehtiin myös hintakorivertailu lääneittäin; lopputulokseksi saatiin, että halvin ruokakori oli Tampereella ja kallein Helsingissä. Tuotteiden hinnoissa ilmeni huomattavia eroja ostopaikasta riippuen. Hintaselvityksen mukaan vuonna 2008 gluteeniton ruokavalio 43–55 euroa kalliimmaksi kuin tavanomainen gluteenia sisältävä ruokavalio. (Kankaanranta 2008, 2.)

6.3 Hintaselvitykset vuonna 2004 ja 2006

Vuoden 2006 hintaselvitys puolestaan oli Keliakialiiton toteuttama. Keliakiayhdistysten jäsenet keräsivät hintatietoja eri paikkakunnilta ja hintatietoja saatiin 63 paikkakunnalta 135 vähittäiskaupasta. Selvityksessä oli mukana 56 tuotetta, joita voitiin verrata vuoden 2004 tuloksiin. Tulosten mukaan suurimmassa osassa tuotteita hintaerot eivät olleet suuria, vaikka leivonnaisten keskihinnat olivatkin hieman nousussa. (Kankaanranta 2008, 15.)

Kuluttajavirasto ja lääninhallitukset tekivät vuoden 2004 hintaselvityksen gluteenittomien elintarvikkeiden hintatasosta. Tässä tutkimuksessa tietoja saatiin 25 paikkakunnalta. Kauppoja oli yhteensä 165 ja vertailtavia tuotteita 71 kappaletta. Tämän hintaselvi-

tyksen mukaan gluteenittomien tuotteiden keskihinnat olivat laskeneet tai pysyneet ennallaan vuoden 2002 lopusta vuoden 2004 maalis-huhtikuun vaihteeseen. Gluteenittoman ruokavalion noudattaminen vuonna 2004 toi keliaakikolle kuukaudessa lisäkustannuksia 38,75 euroa. (Kankaanranta 2008, 14–15.)

7 VUODEN 2013 GLUTEENITTOMIEN ELINTARVIKKEIDEN HINTASELVITYKSEN ETENEMINEN

Vuoden 2013 hintaselvityksen tavoitteena oli saada kattava kuva gluteenittomien elintarvikkeiden hintatasosta Suomen vähittäiskaupoissa sekä vertailla, miten gluteenittomien elintarvikkeiden hinnat ovat kehittyneet vuodesta 2011. Tietojen keräämistä varten tehtiin kyselytutkimus. Myös edullisin kauppaketju ja kaupparyhmittymä keliakikolle haluttiin selvittää tulosten perusteella. Hintaselvityksen pohjalta halutaan edistää keliakkien yleistä hyvinvointia sekä tasa-arvoista kohtelua.

Hintatietolomakkeita (liite 1) saatekirjeineen (liite 2) lähetettiin eri puolille Suomea keliakiayhdistyksien puheenjohtajille, jotka toimittivat ne jäsenille. Keliakiayhdistyksiä on 30 ympäri Suomen, neljään isoimpaan yhdistykseen päätettiin lähettää kahdeksan hintatietolomaketta ja muihin pienempiin yhdistyksiin neljä kappaletta. Kaiken kaikkiaan lomakkeita lähetettiin 136 kappaletta ja tavoitteena oli saada noin 100 hintatietolomaketta takaisin.

Postittamalla lomakkeet puheenjohtajille lomakkeiden täyttäjät haluttiin rajata Keliakialiiton jäseniksi luotettavien tulosten saamiseksi. Hintaselvityslomakkeesta tehtiin myös sähköinen versio (webropol), jonka kautta vastaukset oli mahdollista palauttaa. Sähköinen lomake oli nähtävissä Keliakialiiton internetsivuilla vain hallituksen jäsenille, ja he pystyivät jakamaan sähköistä lomaketta edelleen eteenpäin tarvittaessa.

Hintatietolomakkeet (liite 1) lähetettiin Keliakialiitosta 15.10.2013 ja vastausaikaa oli marraskuun loppuun asti. Määräaikaan mennessä oli saatu 116 hintatietolomaketta takaisin. Vastausprosentti oli näin ollen erittäin hyvä (88 %), eikä vastausaikaa tarvinnut pidentää.

Hintatietolomakkeessa (liite 1) tuotteet jaoteltiin kahteentoista eri ryhmään tuoteryhmitäin. Lomakkeeseen tuli merkitä yksittäisen tuotteen kappalehinta sekä kilohinta. Jos lomakkeessa olevaa tuotetta ei löytynyt vastaajan valitsemasta kaupasta, kohta tuli jättää tyhjäksi. Tarkoituksena oli kerätä gluteenittomien elintarvikkeiden hintatietoja vain yh-

destä kerääjän valitsemasta kaupasta. Näin saatiin totuudenmukaista tietoa elintarvikkeiden saatavuudesta ja valikoimista eri kauppaketjuissa ja -ryhmittymissä.

Tuotteiksi haluttiin valita monipuolisesti elintarvikkeita eri tuoteryhmistä, jotta selvityksestä saataisiin mahdollisimman kattava. Tuotteet valittiin niin, että hintaselvitys olisi vertailukelpoinen vuoden 2011 selvitykseen nähden. Myös uutuustuotteet ja poistuneet valikoimat pyrittiin ottamaan huomioon gluteenittomia elintarvikkeita valittaessa. Yhteensä tuotteita oli 116 kappaletta.

Kaiken kaikkiaan hintatietolomakkeita saatiin takaisin 116 kappaletta, 15 eri kauppaketjusta. 29 hintatietolomaketta oli palautettu internetissä webropol- ohjelman kautta. Suurin osa hintatiedoista oli kerätty joko SOK:n tai Ruokakesko Oy:n kauppaketjuista. Hintaselvityksen tulokset kirjattiin ja laskettiin Excel- ohjelmalla joulukuussa 2013-2014.

8 VUODEN 2013 HINTASELVITYKSEN TULOKSET

8.1 Paikkakunnat

Hintatietoja saatiin kaiken kaikkiaan 65 eri paikkakunnalta. Eniten hintatietoja saatiin Salosta (4,3 %), josta hintatiedot saatiin viidestä eri paikasta (liite 3).

Toiseksi eniten tietoja saatiin Turusta, Savonlinnasta, Rovaniemeltä, Raahesta, Kokkolasta sekä Jyväskylästä (3,4 %), joista kaikista saatiin neljä lomaketta takaisin (liite 3).

8.2 Kauppaketjut ja kaupparyhmittymät

Kaupparyhmittymien tarkastellessa ketjuuntuneisuuden voi myös huomata, kuten luvussa viisi jo todettiin. 51 kappaletta (44 %) saaduista hintatiedoista oli kerätty Ruokakesko Oy:n ja 49 (42,2 %) SOK:n kauppaketuista. Muut- kaupparyhmittymiin kuuluivat seuraavat yksityiset kaupat: Halpa-Halli, Mini-Mani, Kyläkauppa Veljekset Keskinen, Pick'n Pay sekä Säästömarket. Näistä hintatietoja saatiin 9 kappaletta (taulukko 1).

Suomen Lähikauppa Oy:n kaupoista saatiin 6 hintatietolomaketta (5,2 %) ja yksi puolestaan Stockmann-ketjusta (taulukko 1).

TAULUKKO 1. Hintatietojen määrä kaupparyhmittäin

Kaupparyhmittymä	Lukumäärä	%
Muut	9	7,7 %
Ruokakesko Oy	51	44,0 %
SOK	49	42,2 %
Stockmann	1	0,9 %
Suomen Lähikauppa Oy	6	5,2 %
Yhteensä	116	100,0 %

Hintatietoja saatiin kaiken kaikkiaan 15 eri kauppaketjusta. Suurin osa oli SOK:n tai Ruokakesko Oy:n kauppaketuista kerättyjä, kuten aikaisemmin jo mainittiin.

Selvästi eniten hintatietoja saatiin S-marketeista, josta oli kerätty 28 (24,1 %) kappaletta hintatietoja. K- Supermarketista saatiin tietoja toiseksi eniten eli 20 kappaletta (17,2 %), kun taas kolmanneksi eniten hintalomakkeita oli kerätty Prismoista, joita oli 18 (15,5 %). K-Citymarketeista saatiin lomakkeita 16 kappaletta (13,8 %) ja K-marketeista puolestaan 14 (12,1 %) (taulukko 2). Muista kaupoista saatiin hintatietoja 1-4 kappaletta (taulukko 2).

TAULUKKO 2. Hintatietojen määrä kauppaketjuittain

Kauppa	Lukumäärä	%
Halpa-Halli	2	1,7 %
K-Citymarket	16	13,8 %
K-Extra	1	0,9 %
K-market	14	12,1 %
K-Supermarket	20	17,2 %
Kyläkauppa Veljekset Keskinen	1	0,9 %
Minimani	4	3,4 %
Pick'n Pay	1	0,9 %
Prisma	18	15,5 %
Sale	3	2,6 %
Siwa	2	1,7 %
S-market	28	24,1 %
Stockmann Herkku	1	0,9 %
Säästömarkat	1	0,9 %
Valintatalo	4	3,4 %
Yhteensä	116	100,0 %

8.3 Gluteenittomien elintarvikkeiden kappale- ja kilohinnat vuonna 2013

Jokaisesta hintaselvityksessä olevasta tuotteesta laskettiin kerättyjen hintatietojen määrä, kappale- ja kilohintojen keskiarvot sekä selvitettiin tuotteen vähimmäis- ja enimmäishinnat. Yleisesti ottaen tuotteista saadut hintatietojen määrät vaihtelivat melko suuresti. Esimerkiksi Fria Kanelipulla- tuotteelle oli löytynyt vain kaksi hintatietoa, kun taas Semperin Kolakeksille oli löytynyt peräti 106 eri hintatietoa (liite 4 ja 5). Saadut lukumäärät osaltaan kertovat, mitkä tuotteet ovat suosittuja kauppojen valikoimissa.

Myös tuotteiden vähimmäis- ja enimmäishinnat vaihtelivat paljon. Hintaero saattoi olla jopa euron joissakin tuotteissa. Vähimmäis- ja enimmäishintoja tarkastelemalla voidaan

todeta, että keliakikon kannattaa tehdä hintavertailua ostaessaan gluteenittomia tuotteita (liite 4 ja 5).

Hintaselvityksessä jauhojen ja jauhoseosten kilohinnat vaihtelivat 4,50–11,43 euron välillä, kallein kilohinta oli Teff- jauholla ja alhaisin Sunnuntai gluteenittomalla jauhoseoksella (liite 6). Tuotteita selvitykseen oli valittu 20. Jauhojen keskimääräiseksi kilohinnaksi saatiin 5,95 euroa, kun taas vuonna 2011 kilohinta oli 5,69. Jauhojen keskimääräinen kilohinta nousi vuodesta 2011 vuoteen 2013 4,57 % (taulukko 3).

Kahvikeksejä hintaselvityksessä oli 9 kappaletta. Niiden kilohinnat vaihtelivat 16,39 ja 34,79 euron välillä. Schär Biscotti con cioccolato suklaakeksillä oli alhaisin kilohinta selvityksessä olevista tuotteista ja Vuohelan Suklaacookie- keksillä oli suurin kilohinta (liite 6). Keksin keskimääräiseksi kilohinnaksi saatiin 21,56 euroa kun vuonna 2011 se oli 18,13 euroa eli nousua oli 18,90 % (taulukko 3).

Kahvileipien keskihinnat vaihtelivat 13,21- 23,35 euron välillä. Niiden keskihinnaksi saatiin 17,51 euroa. Tuotteita tässä tuoteryhmässä oli 11 kappaletta. Alhaisin kilohinta oli Frida Korvapuustilla ja suurin Moilaksen Aprikoosimuffinssilla (liite 6). Kahvileipien kilohinta nousi 5,99 % vuodesta 2011 (taulukko 3).

Kaurahiutaleita ja puuroaineita valittiin selvitykseen neljä kappaletta. Niiden keskihinnaksi saatiin 7,30 euroa, kun vuonna 2011 keskihinta oli 6,74 euroa (liite 6). Tässä tuoteryhmässä keskihinta nousi 8,31 % (taulukko 3). Alhaisin keskimääräinen kilohinta saatiin Semperin Kaurahiutaleille ja suurin Provenan Aprikoosi pikapuurolle.

Korppujauhot ja vastaavat valmisteet -tuoteryhmässä Finaxin korppujauholla ei löytynyt yhtään hintatietoa. Muiden kolmen tuotteen kilohinnat vaihtelivat 6,98- 16,83 euron välillä. 6,98 euron kilohinta oli Moilaksen korppujauholla ja suurin, 16,83 euroa Semperin Profiber perunakuituvalmisteella (liite 6). Vuodesta 2011 korppujauhojen keskimääräinen kilohinta laski 25,3 % (taulukko 3).

Leivonnan apuaineita oli vuoden 2013 hintaselvityksessä viisi kappaletta ja keskimääräiseksi kilohinnaksi saatiin 41,63 euroa. Vuonna 2013 alhaisin kilohinta oli tässä tuote-

ryhmässä Psyllium- jauheella ja korkein Farina Ksantaanilla (liite 6). Vuoden 2011 keskimääräisistä kilohinnoista hinnanlaskua oli 6,99 % (taulukko 3).

Myslien ja murojen keskimääräiseksi kilohinnaksi muodostui 11,75 euroa. Tuotteita puolestaan valittiin 10 kappaletta, joista Sun Flakesin tattarihiutaleissa oli alhaisin kilohinta. Korkein kilohinta oli Semperin Flakes&Berries hiutaleilla (liite 6). Vuodesta 2011 myslien ja murojen kilohinnat laskivat 4 % (taulukko 3).

Näkkileipiä oli hintaselvityksessä viisi kappaletta ja niiden keskimääräiseksi kilohinnaksi muodostui 14,33 euroa. Alhaisin kilohinta oli Pirkan gluteenittomalla näkkileivällä ja suurin puolestaan Schärin Fette Croccanti näkkileivällä (liite 6). Vuonna 2011 kilohinta oli 13,06 euroa, joten hinnannousua oli 9,81 % (taulukko 3).

Pastavalmisteiden tuoteryhmässä alhaisimmaksi kilohinnaksi saatiin Moilaksen Täysjyväriisi fusiili- tuotteelle ja korkein Schärin lasagenelle. Kaiken kaikkiaan tuotteita valittiin tähän tuoteryhmään yhdeksän kappaletta (liite 6). Keskimääräinen kilohinta oli 10,69 euroa kun vuonna 2011 kilohinta oli 9,16 euroa. Hinnannousua tässä tuoteryhmässä oli 16,70 % (taulukko 3).

Pizzat ja pizzapohjat -tuotteita oli hintaselvityksessä yhteensä kuusi kappaletta. Alhaisin kilohinta oli Frida pizzapohjilla, kun taas suurin oli Frida Pizza Margaritalla (liite 6). Keskimääräiseksi kilohinnaksi muodostui 15,77 euroa, joka on 21 % enemmän kuin vuonna 2011, jolloin keskimääräiseksi kilohinnaksi saatiin 13,03 euroa (taulukko 3).

Suurin tuoteryhmä oli ruoka- ja aamiaisleivät, joita oli hintaselvityksessä yhteensä 26 kappaletta. Alhaisin kilohinta muodostui Pirkka karkea leipä- tuotteelle ja korkein Schärin Ciabatta esipaistetut sämpylät- tuotteelle (liite 6). Ruokaleipien keskimääräiseksi kilohinnaksi tuli 11,16 euroa, kun vuonna 2011 kilohinta oli 9,98 euroa. Hinnannousua oli 11,82 % (taulukko 3).

Välipalakeksejä oli kuusi erilaista ja näiden keskimääräiseksi kilohinnaksi saatiin 21,30 euroa. Alhaisin kilohinta muodostui Semperin Gluteenittomille välipalakekseille ja suurin puolestaan Pirkan gluteenittomalle suolakeksille (liite 6). Vuonna 2011 keskimääräinen kilohinta oli 17,63 euroa, joten nousua oli 20,8 % (taulukko 3).

TAULUKKO 3. Keskimääräisten kilohintojen kehitys tuoteryhmittäin 2011–2013 (Kuluttajavirasto 2011, liite 2)

Tuoteryhmä	2011 Keskinta €/kg	2013 Keskihinta €/kg	Erotus €	%
Jauhot ja jauhoseokset	5,69	5,95	0,26	4,57
Kahvikeksit	18,13	21,56	3,43	18,9
Kahvileivät, myös pakasteet	16,52	17,51	0,99	5,99
Kaurahiutaleet ja puuroainekset	6,74	7,30	0,56	8,31
Korppujauhot ja vastaavat valmisteet	11,29	8,43	-2,86	-25,3
Leivonnan apuaineet	44,76	41,63	-3,13	-6,99
Myslit ja murot	12,24	11,75	-0,49	-4,00
Näkkileivät	13,06	14,33	1,27	9,81
Pastavalmisteet	9,16	10,69	1,53	16,70
Pizzat ja pizzapohjat, myös pakasteet	13,03	15,77	2,74	21
Ruoka -ja aamiaisleivät, myös pakasteet	9,98	11,16	1,18	11,82
Välipalakeksit	17,63	21,30	3,67	20,8

8.4 Gluteenittomien elintarvikkeiden hintakehitys vuosina 2011 ja 2013

Vuoden 2011 (Kuluttajavirasto 2011, liite 1) ja 2013 hintaselvityksissä oli samoja tuotteita 86 kappaletta, joista 25 tuotteen hinta oli laskenut ja 57 tuotteen hinta noussut. Neljän tuotteen hinta oli pysynyt samana tai hintatietoa ei saatu, jolloin tulokseksi merkattiin 0 (liite 7).

Jauhojen ja jauhoseosten osalta samoja tuotteita oli yhteensä 16 vuoden 2011 selvitykseen nähden. Pirkka Gluteeniton jauhoseoksen hinta oli pysynyt melkein samana, kun taas Schär Bread-Mix B leipäjauhoseoksen hinta oli laskenut peräti 23, 7 %. Tässä tuoteryhmässä Farina Täysjyväleipäjauhoseoksen hinta oli noussut eniten vuodesta 2011, 8,01 % (liite 7).

Kahvikeksit -tuoteryhmässä oli 8 samaa tuotetta, joiden hintoja voitiin verrata suoraan toisiinsa. Kolmen tuotteen hinta oli laskenut, kun taas muiden hinnat olivat nousseet 2,93- 12,05 %. Vuohelan Suklaacookies – tuotteen hinta oli pysynyt lähes samana, nou-

sua oli vain 1,96 %. Pirkka gluteeniton suklaa cookien hinta oli puolestaan noussut tässä tuoteryhmässä eniten, 12,05 % (liite 7).

Kahvileivissä samoja tuotteita oli seitsemän, joista kolmen tuotteen hinta oli laskenut. Vuohelan Mustikka-rahkapullan hinta oli laskenut vuodesta 2011 31,31 %. Tämä tulos voi olla osin epäluotettava, sillä Vuohelan mustikka-rahkapullaa löytyy kahdessa eri pakkauskokoissa: 150g, joka on tuoretuote sekä 300g, joka on puolestaan pakaste (Vuohen Herkku 2013: Pakasteet). Hintaselvityksessä haluttiin 150g pakkauksen hinta, mutta saatuja hintatietoja oli saatu todennäköisesti molemmista pakkausko'ista, sillä tuotteen hintahaitari oli niin suuri (liite 7).

Kaurahiutaleet ja puuroainekset tuoteryhmän tuotteiden hinnat olivat pääosin nousseet. Ainoastaan Provena Iso Kaurahiutaleen hinta oli laskenut, -12,45 %. Myös korppujauhojen hinnat olivat nousseet. Finax Korppujauholla ei löytynyt yhtään hintatietoa. Molemmissa tuoteryhmissä oli neljä samaa tuotetta kuin vuoden 2011 hintaselvityksessä (liite 7).

Leivonnan apuaineissa ainoastaan Fiber Husk psylliumsiemenkuorijauheen hinta oli laskenut. Farina Ksantaanin hinta oli puolestaan pysynyt lähes samana, nousua oli vain 0,47 %. Myslit ja murot – tuoteryhmässä neljän tuotteen hinta oli laskenut ja kolmen tuotteen hinta noussut. Erot olivat kuitenkin melko pieniä (liite 7).

Näkkileivät- tuoteryhmässä verrattavia tuotteita oli neljä, ja niiden kaikkien hinta oli noussut vuodesta 2011. Wasan gluteenittoman näkkileivän hinta nousi vain 2,71 % kun taas esimerkiksi Schär Fette Croccanti näkkileivän hinta nousi puolestaan 9,43 %. Myös pastavalmisteiden ja pizzojen sekä pizzapohjien hinnat pääosin nousivat. Moilas Oy:n täysjyväriisi- spagetin hinta pysyi täysin samana vuodesta 2011 vuoteen 2013. Pizzatuoteryhmässä nousu oli melko suurta, pizzojen ja pizzapohjien hinnat nousivat 4,27-10,34 % (liite 7).

Ruoka- ja aamiaisleipien hinnoissa ei tapahtunut merkittäviä hinnannousuja tai -laskuja. Viiden tuotteen hinta oli laskenut ja 13 tuotteen hinta nousi. Semperin Toasty vaalea – leivän hinta pysyi samana. Suurin hinnannousu oli Schär Ciabatta esipaistetut sämpylöillä. Garbo Paahtoleipä Toastin hinta puolestaan laski eniten ruokaleipien tuoteryh-

mässä. Välipalakeksien osalta yhden tuotteen hinta laski, ja kahden tuotteen hinta nousi. Hinnannousut olivat melko suuria tässä tuoteryhmässä, 7,64- 8,70 % (liite 7).

8.5 Gluteenittomien elintarvikkeiden hintataso verrattuna tavanomaisiin

Gluteenittomien tuotteiden hintataso on korkea verrattuna tavanomaisiin, gluteenia sisältäviin elintarvikkeisiin (taulukko 4). Tavanomaisten tuotteiden keskimääräiset kilohinnat ovat Tilastokeskuksen internetsivulta, josta voi etsiä kulutushyödykkeiden keskihintoja (Tilastokeskus 2013: Kulutushyödykkeiden keskihintoja). Gluteenittomien tuotteiden keskihinnat on puolestaan laskettu saatujen hintatietojen perusteella eri kaupoista.

Vertailemalla gluteenittomien tuotteiden keskihintoja tavallisiin vastaaviin, on gluteenittomien jauhojen ja jauhoseosten hinnat yhdeksän kertaa kalliimpia kuin tavallisten vehnäjauhojen. Gluteenittomat kahvikeksit ovat kaksi ja puoli kertaa kalliimpia ja kaurahiutaleet neljä ja puoli kertaa kalliimpia kuin tavanomaiset vastaavat tuotteet. Gluteenittomat murot ja myslit maksavat puolitoista kertaa enemmän kuin tavalliset murot. Gluteenittomat näkkileivät ovat puolestaan kolme kertaa kalliimpia kuin tavalliset gluteenia sisältävät näkkileivät. Myös gluteenittomat pastat, leivät sekä välipalakeksit ovat selkeästi kalliimpia (taulukko 4).

TAULUKKO 4. Gluteenittomien ja tavanomaisten elintarvikkeiden keskimääräisiä kilohintoja vuonna 2013 (Tilastokeskus 2013: Kulutushyödykkeiden keskihintoja)

Gluteeniton tuote	Keskihinta €/kg	Tavanomainen tuote	Keskihinta €/kg
Jauhot ja jauhoseokset	5,95	Vehnäjauho	0,66
Kahvikeksit	21,56	Täytekeksi	8,43
Kaurahiutaleet	7,30	Kaurahiutale	1,57
Myslit ja murot	11,57	Muromysli, maustetut murot	7,15
Näkkileivät	14,33	Näkkileipä	5,08
Pastavalmisteet	10,69	Spagetti, makaroni	1,51
Pizzat ja pizzapohjat	15,77	Pakastepizza, einespizza	7,04
Ruoka- ja aamiaisleivät	11,16	Sekaleipä, sämpylä, patonki	5,76
Välipalakeksit	21,30	Suolakeksi	11,18

8.6 Gluteenittomien elintarvikkeiden hintataso kaupparyhmittäin ja kauppaketjuittain

Hintaselvityksessä laskettiin gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset kilohinnat eri kauppaketjuissa ja kaupparyhmittymissä. Yleisellä tasolla tarkastellen tämän hintavertailun perusteella SOK ja kauppaketjuista Prisma olisi keliaakikolle edullisin paikka asioida ruokaostoksilla. Liitteessä 8 on merkitty punaisella elintarvikkeen keskimääräinen kilohinta edullisimmassa kaupparyhmittymässä. Liitteessä 9 punaisella on merkitty puolestaan elintarvikkeen keskimääräinen kilohinta edullisimmassa kauppaketjussa.

Ruokakesko Oy:n gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset kilohinnat olivat pääosin kalliimpia kuin SOK:n vastaavat tuotteet. Kaupparyhmittymän tarkastellessa 116 tuotteesta 76 eli yli puolet hintaselvityksessä olevista tuotteista oli edullisimpia SOK-kaupparyhmittymässä (liite 8).

Muut- kaupparyhmittymät kohdalla tarkoitettiin yksittäisiä kauppia, joita olivat tässä tutkimuksessa muun muassa Minimani, Halpa-Halli ja Säästömarkat. Näiden yritysten gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset kilohinnat vaihtelivat paljon riippuen tuotteesta (liite 8).

Suomen Lähikauppa Oy:stä saatiin tutkimusta varten vain kuusi hintatietoa, joten tietoa sen gluteenittomien elintarvikkeiden hintatasosta jää melko vajaan. Niin ikään Stockmannilta saatiin vain yksi hintatietolomake, joten sen perusteella on vaikea päätellä Suomen Stockmannien gluteenittomien elintarvikkeiden hintatasoa.

Kauppaketjuittain tarkastellessa edullisin kauppa oli Prisma, jossa peräti 62 tuotteen keskimääräinen kilohinta oli halvin. K- Citymarketilla oli 116 tuotteesta 21 edullisinta tuotetta ja kolmanneksi edullisin oli S-market, jossa 17 tuotteen hinta oli edullisin (liite 9).

Yksittäisten tuotteiden hinnat voivat olla hyvinkin erihintaisia riippuen kaupasta. Tässä hintaselvityksessä saatiin kattavaa tietoa etenkin SOK:n sekä Ruokakesko Oy:n kaupoista, sillä suurin osa selvityksen hintatiedoista oli kerätty jommastakummasta kaupparyhmittymän kauppaketjuista.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimustuloksia tarkastellessa voidaan todeta gluteenittomien elintarvikkeiden hintojen nousseen monissa tuoteryhmissä. Myös tuotteiden hinnat saattoivat vaihdella paljon tuotekohtaisesti, mikä on tullut esille muissakin hintaselvityksissä.

Tuoteryhmittäin tarkastellessa vuoden 2011 ja 2013 keskimääräisten kilohintojen kehitystä, myslien ja murojen, leivonnan apuaineiden sekä korppujauhojen kilohinnat olivat laskeneet. Sen sijaan jauhojen, keksien, pizzojen, kaurahiutaleiden, leipien, pastavalmisteiden sekä näkkileipien hinnat olivat nousseet vuodesta 2011. Luvussa neljä todettiin verolakien ja raaka-aineiden kallistumisen nostaneen elintarvikkeiden hintoja yleisellä tasolla. Nämä hinnanmuutokset näkyvät luonnollisesti myös gluteenittomissa elintarvikkeissa. Hyvä asia oli kuitenkin, että joukossa oli myös tuotteita, joiden hinnat ovat laskeneet.

Tuotteiden kappale- ja kilohintoja tarkastellessa huomaa hyvin, miten tuotteen vähimmäis- ja enimmäishinnoissa voi olla paljonkin eroa. Keliakikkokuluttajan kannatta aktiivisesti tutkia hintoja eri kaupoissa, jos haluaa ostaa elintarvikkeensa mahdollisimman edullisesti. Yhden tuotteen voi saada toisesta paikasta edullisemmin kuin toisesta. Täytyy kuitenkin muistaa, että hintaselvityksessä oli vain pieni osa kaikista olemassa olevista gluteenittomista tuotteista ja valikoimat vaihtelevat kaupoissa ympäri Suomen. Esimerkiksi paikalliset leipomot saattavat olla merkittäviä gluteenittomien tuotteiden myyjiä eri paikkakunnilla. Tässä hintaselvityksessä gluteenittomia tuotteita oli kaiken kaikkiaan 116 kappaletta, joka on kuitenkin pieni, mutta kattava otos gluteenittomista tuotteista.

Gluteenittomat elintarvikkeet ovat edelleen monta kertaa kalliimpia kuin tavanomaiset gluteenia sisältävät elintarvikkeet, joten luonnollisesti keliakikolla rahaa kuluu enemmän ruoka-ostosten tekemiseen ja siksi keliakikoille tärkeää kauppojen hintataso. Luvussa neljä todettiin, että SOK:n ja Ruokakeskon Oy:n isoissa kaupoissa tavallisen ruokakorin saa edullisimmin ja sama suuntaus näkyy myös tässä tutkimuksessa. Ruokakesko Oy ja etenkin SOK olivat keliakikolle edullisimpia ostospaikkoja tämän tutkimuksen perusteella. Myös suurimmista kauppaketjuista gluteenittomia elintarvikkeita löytyy

paljon valikoimista hintatietolomakkeiden perusteella, mutta suurilla marketeilla on luonnollisesti parempi mahdollisuus ottaa gluteenittomia elintarvikkeita valikoimiinsa. Pienet marketit puolestaan panostavat enemmän vain tavallisiin peruselintarvikkeisiin, jotka ovat helposti saatavilla ja joiden menekki on suurta.

Hintaselvityksessä olevista kaupoista Prisma puolestaan muodostui edullisimmaksi kaupaksi. 116 tuotteesta 62 tuotteen keskimääräinen kilohinta oli edullisin nimenomaan Prisma- kauppaketjuissa. On kuitenkin huomioitava, että hintatietoja vuoden 2013 selvitykseen saatiin eniten Ruokakesko Oy:ltä sekä SOKilta eli yli puolet palautuneista hintatietolomakkeista. Tämä myös kertoo osaltaan Suomen vähittäiskauppojen ketjuuneisuudesta. Näin ollen muiden kaupparyhmittymien gluteenittomien elintarvikkeiden hintatasosta on vaikea tehdä suoria johtopäätöksiä.

Gluteenittomat elintarvikkeet ovat tänä päivänä melko suosittuja ja niitä ostavat muutkin kuin keliaakikot. Jos sama trendi jatkuu, gluteenittomien elintarvikkeiden hintataso saattaisi tasaantua tulevaisuudessa. On hyvä, että lisääntynyt kysyntä on tuonut markkinoille uusia tuotteita ja elintarvikkeita, jotka sopivat keliakiaa sairastaville. Tärkeää olisi kuitenkin muistaa, että gluteenitonta ruokavaliota käytetään ensisijaisesti keliakian hoitomuotona.

10 POHDINTA

Opinnäytetyön aihe tuli Keliakialiitolta, jossa suoritin syventävää harjoittelua keväällä 2013. Aihe tuntui luontevalta jatkolta harjoittelulle, josta olin saanut jo monipuolista tietoa ja näkemystä keliakiasta ja sen haasteista. Itse aihe tuntui aluksi laajalta, mutta alkuun päästyä kuitenkin sopivan haastavalta.

Opinnäytetyön aihe oli perusteltu, tärkeä sekä työelämälähtöinen. Tavoitteena oli saada kattava ja monipuolinen kuva gluteenittomien elintarvikkeiden nykyisestä hintatasosta Suomen vähittäiskaupoissa kyselytutkimuksen avulla sekä vertailla gluteenittomien elintarvikkeiden hintoja vuoden 2011 hintaselvitykseen. Työn tavoitteet onnistuivat mielestäni kohtalaisen hyvin, vaikka tavoitteet osin muuttuivatkin matkan varrella. Tavoitteen ja tarkoituksen määrittelyn olisi voinut heti opinnäytetyön alussa tehdä perusteellisesti, sillä pieni epätietoisuus siitä, mitä tietoja haluttiin tutkittavan tähän hintaselvitykseen, vei ylimääräistä aikaa ja energiaa.

Hintaselvityksiä on tehty ennenkin, joten aihe sinällään ei ollut uusi, vaan toisaalta vanhan tiedon päivittämistä. Tuntui todella haastavalta löytyä työhön oma näkökulma, jotta ei toistaisi vanhaa tietoa. Tämä oli mielestäni tämän työn suurin haaste, mutta toisaalta näkökulma muodostui itsessään ajankohtaisia lähteitä etsimällä ja tutkimalla.

Tutkimustulosten koonti vei yllättävän paljon aikaa ja aika ajoin numeroiden pyörittäminen tuntui raskaalta. Kun tutkimustulokset oli saatu koottua taulukoihin, oli kuitenkin mielenkiintoista nähdä, miten hinnat olivat kehittyneet ja minkälaisia hintaeroja yhdellä tuotteella saattoi olla. Motivaatiota työhön toi aiheen tärkeys, sillä lomakkeita palautui hyvin. Se osaltaan kertoi, että keliakikot ovat kiinnostuneita gluteenittomien elintarvikkeiden nykyisestä hintatasosta.

Hintaselvityksen tulokset osoittavat gluteenittomien elintarvikkeiden kallistumisen. Luvussa neljä todettiin, että hinnannousua on kuitenkin tapahtunut myös yleisellä tasolla ruoassa, eikä vain gluteenittomissa elintarvikkeissa. Kuitenkin erot tavanomaisiin tuotteisiin on edelleen huomattavan suuret, mikä korostaa keliakikkojen epätasaroista asemaa suhteessa normaalia ruokavaliota noudattaviin.

Tässä hintaselvityksessä olisi ollut myös mielenkiintoista tuoda esille, mitkä tekijät vaikuttavat keliaakikkokuluttajan ostopäätöksiin. Tällä hetkellä se lienee tuotteen hinta, mutta tulevaisuudessa, kun tuotevalikoima laajentuu ja ruokavaliokorvaus mahdollisesti nousee, keliaakikoillekin avautuisi mahdollisuus valita elintarvikkeensa ja tuotteensa muillakin perusteilla kuin vain hinnan. Toisaalta se voisi olla myös mahdollisen seuraavan tutkimuksen aihe. Seuraavassa tutkimuksessa voisi lisäksi tuoda ilmi monipuolisemmin nimenomaan kauppojen hintatasoa eri paikkakunnilla, sillä tässä tutkimuksessa ei otettu huomioon maantieteellisiä eroja. Myös ruokakorivertailun voisi ottaa tutkimukseen havainnollistamaan hintaeroja nimenomaan tavanomaisiin elintarvikkeisiin.

Tämä hintaselvitys oli kvantitatiivinen, jossa hintatietojen kerääjät oli valittu satunnaisesti, kuitenkin rajaten vastaajat Keliakialiiton jäseniin. Tutkimustuloksia voidaan pitää melko luotettavina. Yksittäisen elintarvikkeen keskimääräisiä hintoja tarkastellessa on kuitenkin syytä ottaa huomioon, kuinka monta hintatietoa elintarvikkeesta saatiin. Esimerkiksi Semperin Hieno Jauhoseoksesta saatiin 104 eri hintatietoa, joten sen keskimääräisiä kappale- ja kilohintoja voidaan pitää melko luotettavina. Jos elintarvikkeesta saatiin vain muutama hintatieto, kuten esimerkiksi Schärin Lasagnesta, voidaan keskimääräisiä hintoja pitää vain suuntaa antavina.

Tutkimuksella oli tarkoitus mitata valittujen gluteenittomien elintarvikkeiden hintatasoa eri vähittäiskaupoissa ympäri Suomen. Jos tutkimus toistettaisiin, voisivat tulokset olla hieman erilaisempia, riippuen mistä kaupoista hintatietojen kerääjät hakevat tietoja ja mitä tuotteita hintaselvitykseen valittaisiin. Hintaselvityksessä tarkasteltiin vain pienen osan gluteenittomien elintarvikkeiden hintoja, joten tutkimus antaa suuntaa antavaa tietoa kaikkien gluteenittomien elintarvikkeiden hintatasosta.

LÄHTEET

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. 2014. Gluteenittomat ja erittäin vähägluteeniset elintarvikkeet. Luettu 18.3.2014.

<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/erityisruokavaliovalmiisteet/gluteenittomat+ja+erittain+vahagluteeniset+elintarvikkeet>

Kankaanranta, J. 2008. Gluteenittomien elintarvikkeiden hintavertailu ja gluteenittoman ruokavaliohoidon kustannusten kehitys 2002-2008. Palvelujen tuottamisen ja johtamisen koulutusohjelma. Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Kasurinen, R. 2013. Gluteenittomalla dieetillä haetaan hoikkaa uumaa ja toimivaa vatsaa. Yle uutiset. Luettu 2.12.2013.

http://yle.fi/uutiset/gluteenittomalla_dieetilla_haetaan_hoikkaa_uumaa_ja_toimivaa_vatsaa/6474878

Kekkonen, L. & Ylönen A. 2010. Miten kauppa toimii? Keliakialehti 3/2010, 20.

Kela. 2013. Ruokavaliokorvaus. Luettu 3.10.2013.

<http://www.kela.fi/ruokavaliokorvaus>

Keliakialiitto. 2013. Hoitona elinikäinen ruokavalio. Luettu 3.10.2013.

http://www.keliakialiitto.fi/liitto/keliakia/keliakian_hoito/

Keliakialiitto. 2013. Keliakia sairautena. Luettu 3.10.2013.

http://www.keliakialiitto.fi/liitto/keliakia/keliakia_sairautena/

Keliakialiitto. 2013. Keliakiajärjestö. Luettu 3.10.2013.

<http://www.keliakialiitto.fi/liitto/jarjesto/>

Keliakialiitto. 2013. Keliakiayhdistykset. Luettu 8.10.2013.

<http://www.keliakialiitto.fi/liitto/jarjesto/keliakiayhdistykset/>

Keliakialiitto. 2013. Perinnöllisyys. Luettu 3.10.2013.

http://www.keliakialiitto.fi/liitto/keliakia/lapsen_keliakia/perinnollisyys/

Keliakialiitto. 2013. Sosiaaliturvaa ja tukea. Luettu 3.10.2013.

http://www.keliakialiitto.fi/liitto/keliakia/sosiaaliturvaa_ja_tukea/ruokavaliokorvaus/

Keliakialiitto. 2013. Toiminta. Luettu 3.10.2013.

<http://www.keliakialiitto.fi/liitto/toiminta/>

Keliakialiitto. 2013. Esiintyvyys. Luettu 3.10.2013.

http://www.keliakialiitto.fi/liitto/keliakia/keliakia_sairautena/esiintyvyys/

Kesko. 2013. Kesko yrityksenä. Ruokakauppa. Luettu 17.10.2013.

<http://www.kesko.fi/fi/Kesko-yrityksena/Toimialat/Ruokakauppa/>

Kesko. 2013. Kesko yrityksenä. Toimialat. Luettu 17.10.2013.

<http://www.kesko.fi/fi/Kesko-yrityksena/Toimialat/>

Koivuniemi, H. 2013. Gluteeniton ruokavalio ei ole kaikille vain muotidieetti. Helsingin uutiset. Luettu 25.2.2014. <http://www.helsinginutiset.fi/artikkeli/271946-%E2%80%9Dgluteeniton-ruokavalio-ei-ole-kaikille-vain-muotidieetti%E2%80%9D>

Kokko, L. 2011. Gluteeniton ruoka maksaa monin verroin enemmän. Keliakialehti 5/2011, 10.

Kokko, L. 2011. Keliakikon ylimääräiset kustannukset 65 euroa kuukaudessa. Keliakialehti 4/2011, 8-9.

Kokko, L. 2012. Gluteeniherkkyys ilman keliakiaa. Keliakialehti 1/2012, 1.

Kokko, L. 2012. Ruokavaliokorvausta esitetään sidottavaksi indeksiin. Luettu 3.10.2013. <http://www.keliakialiitto.fi/liitto/nyt/uutiset/?nid=171>

Kuluttajavirasto. 2011. Gluteenittomien elintarvikkeiden hintavertailu. Luettu 11.2.2014. <http://www.kuluttajavirasto.fi/File/539ede78-5f64-4aa4-89d5-6917829f4984/Gluteenittomien%20elintarvikkeiden%20hintavertailu%20liite2.pdf>

Kuluttajavirasto. 2011. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset hinnat, vähimmäishinnat ja enimmäishinnat elokuussa 2011. Luettu 8.1.2014. http://www.kuluttajavirasto.fi/File/ec057bce-3edc-46f8-b11f-52ccf28a2174/111006_Gluteenittomat%20elintarvikkeet.pdf

Länkinen, T. 2013. Gluteenittomien tuotteiden myynti kasvoi huimasti. Yle uutiset. Luettu 2.12.2013. http://yle.fi/uutiset/gluteenittomien_tuotteiden_myynti_kasvoi_huimasti/6524922

Mäki, M. Collin, P. Kekkonen, L. Visakorpi, J. & Vuoristo, M. toim. 2006. Keliakia. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino.

Peltoniemi, A. & Yrjölä, P. 2012. Kuluttajien ja tuottajien näkemyksiä ruoan ostopäätöksistä ja tuotantotavoista. Luettu 11.12.2013. http://www.ncrc.fi/files/5622/2012_138_tyoseloste_ruoan_ostopaatokset.pdf

Peltoniemi, A. 2012. Elintarvikkeiden hintakehitys Suomessa. Luettu 29.10.2013. http://www.ncrc.fi/files/5609/2012_137_tyoseloste_elintarvikkeiden_hintakehitys.pdf

Peltoniemi, A. 2013. Ruokakorin hinta. Luettu 29.10.2013. http://www.kuluttajatutkimuskeskus.fi/files/5732/2013_144_tyoseloste_ruokakorin_hinta.pdf

Savin, A. 2012. Keliakiaa sairastavat saavat pari euroa lisää ruokarahaa. Yle Uutiset. Luettu 14.10.2013. http://yle.fi/uutiset/keliakiaa_sairastavat_saavat_pari_euroa_lisaa_ruokarahaa/6281764

S-kanava. 2013. S-ryhmän rakenne. Luettu 17.10.2013. <https://www.s-kanava.fi/web/s/s-ryhma/s-ryhman-rakenne>

Skyttä, H.2013. Ei tanssi viljojen kanssa. Kauneus & Terveys. Luettu 2.12.2013.
<http://www.kauneusjaterveys.fi/artikkeli/ei-tanssi-viljojen-kanssa-eli-gluteeniton-dieetti>

Suomen Lähikauppa. 2013. Kaupat. Luettu 17.10.2013.
<http://www.lahikauppa.fi/fi/kaupat/>

Suomen Lähikauppa. 2013. Yritys. Luettu 17.10.2013.
<http://www.lahikauppa.fi/fi/yritys/>

Tilastokeskus. 2013. Kulutushyödykkeiden keskihintoja. Luettu 22.1.2014.
http://193.166.171.75/Dialog/varval.asp?ma=070_khi_tau_107_fi&ti=Kulutushyodykkeiden+keskihintoja&path=../Database/StatFin/hin/khi/&lang=3&multilang=fi

Turtola, I. 2014. Selvitys: Ruokakorin hinnassa voi olla jopa 60 euron ero. Yle uutiset. Luettu 21.2.2014.
http://yle.fi/uutiset/selvitys_ruokakorin_hinnassa_voi_olla_jopa_60_euron_ero/7016502?ref=leiki-uu

Turunen, M. 2013. Ruuan hinta on karannut käsistä. Yle uutiset. Luettu 29.10.2013.
http://yle.fi/uutiset/tilastokeskus_ruuan_hinta_on_karannut_kasista/6566355

Vuohelan Herkku. 2014. Tuotteet. Luettu 15.1.2014.
<http://www.vuohelanherkku.fi/fi/tuotteet/pakasteet/item/10-mustikka-rahkapulla>

LIITTEET

Liite 1. Hintatietolomake

Hintavertailulomake				
KELIAKIALIITON GLUTEENITTOMIEN ELINTARVIKKEIDEN HINTAVERTAILU 2013				
Täytä huolellisesti kaikki tiedot				
Nimi:				
Puhelinnumero:				
Paikkakunta:				
Päivämäärä:				
Kaupan nimi:				
Ympyröi kaupparyhmittymä tai – ketju:				
SOK	Alepa	Ruokakesko Oy	K-Citymarket	
	Prisma		K-Supermarket	
	Sale		K-Market	
	SokosHerkku		K-Extra	
	S-market			
Suomen Lähikauppa Oy	Euromarket	Stockmann	Stockmann Herkku	

	Siwa	Jokin muu, mikä?		
	Valintalo			
Jauhot ja jauhoseokset	Paino g	Valmistaja	Hinta €/kpl	Hinta €/kg
Schär Bread-Mix B leipäjauhoseos	1000	Dr. Schär		
Schär Mix Patisserie C jauhosekoitus	1000	Dr. Schär		
Finax Gluteeniton jauhoseos	900	Finax Finland Oy		
Finax Gluteeniton karkea jauhoseos	900	Finax Finland Oy		
Finax Vähäproteiininen jauhoseos	900	Finax Finland Oy		
Jyttejauho tumma	750	Oriola Oy		
Jyttejauho vaalea	850	Oriola Oy		
Teff-jauho	750	Oriola Oy		
Semper Gluteeniton jauhoseos	500	Oy Semper Ab		
Semper Hieno jauhoseos	500	Oy Semper Ab		
Semper Karkea jauhoseos	500	Oy Semper Ab		
Provena Kauraleipäseos	1000	Ravintoraisio Oy		

Provena Täysjyväkaurajauho	400	Ravintoraisio Oy		
Sunnuntai Gluteeniton jauhoseos	1000	Ravintoraisio Oy		
Sunnuntai Tumma gluteeniton jauhoseos	1000	Ravintoraisio Oy		
Pirkka Gluteeniton jauhoseos	1000	Ruokakesko Oy		
Tumma Jauhoseos	500	Virtasalmen Viljatuote Oy		
Vaalea Jauhoseos	500	Virtasalmen Viljatuote Oy		
Farina Lettujauhoseos	300	Vuohelan Herkku Oy		
Farina Täysjyväleipäjauhoseos	350	Vuohelan Herkku Oy		
Kahvikeksit	Paino g	Valmistaja	Hinta €/kpl	Hinta €/kg
Glutano Zitronenwaffeln sitruunavohveli	125	Dr.Schär		
Schär Biscotti con cioccolato suklaakeksi150	150	Dr.Schär		
Schär Orangino	150	Dr.Schär		
Semper Kaurakeksit	150	Oy Semper Ab		
Semper Kolakeksit	150	Oy Semper Ab		

Semper Piparkakut	150	Oy Semper Ab		
Semper Piruett Vadelmatäytekeksit	110	Oy Semper Ab		
Pirkka gluteeniton Suklaa cookie	150	Ruokakesko Oy		
Vuohelan Suklaacookies	150	Vuohelan Herku Oy		
Kahvileivät, myös pakasteet	Paino g	Valmistaja	Hinta €/kpl	Hinta €/kg
Schär Merenetti suklaamuffinssi	200	Dr.Schär		
Frida Kanelipulla	230	Frida Bröd Ab		
Frida Korvapuusti	280	Frida Bröd Ab		
Frida Suklaamuffini	240	Frida Bröd Ab		
Kanelipulla	210	Leipomo Suloi- set Gluteenit- tomat		
Moilas Aprikoosimuffini	220	Oy Moilas GF		
Moilas Riisipiirakka	480	Oy Moilas GF		
Moilas Vaniljatäytepulla	300	Oy Moilas GF		
Pirkka Gluteeniton kaakaomuffinssi	150	Ruokakesko Oy		

Vuohelan mustikka-rahkapulla	150	Vuohelan Herku Oy		
Vuohelan riisipiirakka	295	Vuohelan Herku Oy		
Kaurahiutaleet ja puuroainekset	Paino g	Valmistaja	Hinta €/kpl	Hinta €/kg
Semper Kaurahiutaleet	500	Oy Semper Ab		
Puuppolan Aitokaura – kaurahiutaleet	700	Puuppolan Tila		
Provena Iso Kaurahiutale/Gluten free Jumbo Oats	500	Ravintoraisio Oy		
Provena Aprikoosi Pikapuuro/Gluten free Instant	200	Ravintoraisio Oy		
Korppujauhot ja vastaavat valmis-	Paino g	Valmistaja	Hinta €/kpl	Hinta €/kg
teet				
Finax korppujauho	200	Finax Finland Oy		
Fibrex Sokerijuurikaskuitua hiutaleina	400	Oriola Oy		
Moilas korppujauho	350	Oy Moilas GF Ltd		
Semper Pofiber perunakuituvalmiste	125	Oy Semper Ab		

Leivonnan apuaineet	Paino g	Valmistaja	Hinta €/kpl	Hinta €/kg
Finax Psyllium	200	Finax Finland Oy		
Fiber Husk psylliumsiemenkuorijauhe	100	Oriola Oy		
Psyllium-jauhe	100	Virtasalmen Viljatuote Oy		
Farina Ksantaani	40	Vuohelan Herku Oy		
Farina Psyllium	60	Vuohelan Herku Oy		
Myslit ja murot	Paino g	Valmistaja	Hinta €/kpl	Hinta €/kg
Finax Gluteeniton hedelmämysli	550	Finax Finland Oy		
Finax Gluteeniton rapeat hiutaleet	325	Finax Finland Oy		
Sun Flakes Tattarihiutale	375	Oy Närpes Top-Food Ab		
Semper Flakes&Fibre, kuitupitoiset hiutaleet	300	Oy Semper Ab		
Semper Flakes&Red Berries, Hiutaleet ja punaiset marjat	300	Oy Semper Ab		
Provena Kauramysli	600	Ravintoraisio Oy		
Pirkka gluteeniton marjamysli	300	Ruokakesko Oy		

Gluten free C-flakes	375	Urtekram		
Urtekram Gluteeniton mysli	400	Urtekram		
Vanilliini-hunajamuro	300	Virtasalmen Viljatuote Oy		
Näkkileivät	Paino g	Valmistaja	Hinta €/kpl	Hinta €/kg
Schär Fette Croccanti näkkileipä	150	Dr.Schär		
Semper karkea näkkileipä	215	Oy Semper Ab		
Semper Kauranäkkileipä	215	Oy Semper Ab		
Semper Pellavansiemen näkkileipä	230	Oy Semper Ab		
Pirkka Gluteeniton näkkileipä	275	Ruokakesko Oy		
Wasa gluteeniton näkkileipä	275	Wasabröd Ab		
Pastavalmisteet	Paino g	Valmistaja	Hinta €/kpl	Hinta €/kg
Schär Lasagne	250	Dr.Schär		
Schär Penne	500	Dr.Schär		

Schär Pipette	500	Dr.Schär		
Moilas Täysjyväriisi-fusilli	500	Oy Moilas GF Ltd		
Moilas Täysjyväriisi-spagetti	500	Oy Moilas GF Ltd		
Semper Fusilli	500	Oy Semper Ab		
Semper Kuitupitoinen Penne	500	Oy Semper Ab		
Semper Lasagne	250	Oy Semper Ab		
Semper Tagliatelle	250	Oy Semper Ab		
Pizzat ja pizzapohjat, myös pakasteet	Paino g	Valmistaja	Hinta €/kpl	Hinta €/kg
Frida Pizza Margherita	290	Frida Bröd Ab		
Frida Pizza Prosciutto	310	Frida Bröd Ab		
Frida Pizzapohja	350	Frida Bröd Ab		
Moilas pizzapohja	300	Oy Moilas GF		
Moilas Tropicana	330	Oy Moilas GF		
Semper pizzapohjat	300	Oy Semper Ab		

Ruoka- ja aamiaisleivät, myös pakasteet	Paino g	Valmistaja	Hinta €/kpl	Hinta €/kg
Schär Ertha	400	Dr. Schär		
Schär Ciabatta esipaistettut sämpylät	200	Dr.Schär		
Schär Ciabatta Rustica esipaistettut sämpylät200	200	Dr.Schär		
Schär Rustico	450	Dr.Schär		
Frida Grova Karkea leipä	500	Frida Bröd Ab		
Frida Karkea Minipatonki	280	Frida Bröd Ab		
Frida Vita Vaalea leipä	500	Frida Bröd Ab		
Garbo Paahtoleipä Toast	600	Garbo Food Ab		
Suloiset Pellavaleipä	450	Leipomo Suloi- set Gluteenit- tomat		
Moilas Aamiaissämpylä	400	Oy Moilas GF		
Moilas Auringonkukkasämpylä	400	Oy Moilas GF		
Moilas Kiviarinarieska	210	Oy Moilas GF		

Moilas Sämpylä	400	Oy Moilas GF		
Semper Minipatongit, puolivalmiste	300	Oy Semper Ab		
Semper Rouheiset minipatongit, puolivalmiste	300	Oy Semper Ab		
Semper Toasty Vaalea	400	Oy Semper Ab		
Semper Trio aamiaissämpylät, puolivalmiste	300	Oy Semper Ab		
Hapanleipä	380	Pirjon Pakari Ky		
Provena Gluteeniton Kaura-Myslisämpylä	320	Ravintoraisio Oy		
Sunnuntai Kaura-Porkkanasämpylä	400	Ravintoraisio Oy		
Sunnuntai Tumma Kaura-tattarisämpylä	400	Ravintoraisio Oy		
Pirkka Karkea leipä	500	Ruokakesko Oy		
Pirkka Tumma palaleipä	360	Ruokakesko Oy		
Vuohelan Hapan Ohut revitty	260	Vuohelan Herku Oy		
Vuohelan Kauraleipä	330	Vuohelan Herku Oy		
Vuohelan Kaura-porkkanasämpylä	280	Vuohelan Herku Oy		

Välipalakeksit	Paino g	Valmistaja	Hinta €/kpl	Hinta €/kg
Schär Crackers voileipäkeksi	210	Dr.Schär		
Schär Crackers Pocket	3x150	Dr.Schär		
Finax Cheese Crackers	100	Finax Finland Oy		
Semper Gluteenittomat välipalakeksit	160	Oy Semper Ab		
Semper Juustokeksit	150	Oy Semper Ab		
Pirkka gluteeniton suolakeksi	75	Ruokakesko Oy		

Tampereella 15.10.2013

Hyvä vastaanottaja,

Ruokavaliokorvauksen tasoon vaikuttamiseksi Keliakialiitto yhteistyössä keliakiayhdistysten kanssa ja Kuluttajavirasto ovat tehneet vuorotellen selvityksiä gluteenittomien elintarvikkeiden hintakehityksestä vähittäiskaupoissa vuosina 1998-2011.

Tällä kertaa Gluteenittomien elintarvikkeiden hintaselvitys tehdään opinnäyteyhteistyönä Tampereen ammattikorkeakoulun kanssa, missä työn tekemisestä vastaa resonomiopiskelija Veera Kuusela. Keliakialiitosta työn ohjaajana toimii tuoteasiantuntija Marjo Jokinen.

Pyydämme teitä ystävällisesti osallistumaan hintaselvityksen tekemiseen keräämällä hintatietoja kaupoista.

Ohessa lomakkeet hintatietojen keräämiseksi vähittäiskaupoista eri puolilta Suomea. Tiedot voi myös toimittaa sähköisellä Webropol –lomakkeella, joka löytyy Keliakialiiton Jäsensivujen Yhdistyksille –osiosta www.keliakialiitto.fi/extranet/yhdistyksille/ Mikäli mahdollista, toivomme että käyttäisitte ensisijaisesti sähköistä lomaketta. Kustakin yhdistyksestä toivoisimme saavamme yhteensä 3-8 kaupan hintatiedot **29.11.2013** mennessä. Hintatietoja keränneiden kesken arvomme yhteensä 25 kpl leiviniinoja.

Hintatietojen analysointi ja ylimääräisten kustannusten laskenta valmistuu tammi-helmikuussa 2014. Selvityksen tuloksia tullaan hyödyntämään liiton vaikuttamistyössä laajasti eri foorumeilla; mm. eduskunnan keliakiaverkosto, Keliakialiiton omat viestintäkanavat sekä valtakunnalliset tiedotusvälineet.

TOIMI NÄIN:

- Merkitse lomakkeen yläosaan selkeästi nimesi, puhelinnumerosi, paikkakuntasi, päivämäärä.
- Merkitse huolellisesti **kaupan nimi kokonaisuudessaan** sekä ympyröi kaupapaketju.
- Kerro kaupassa henkilökunnalle hintaselvityksestä ja varmista lupa hintojen keräämiselle.
- Kirjaa taulukkoon tuotteen kappale – ja kilohinta. **On erityisen tärkeää, että yhteen lomakkeeseen täytetään vain yhden kaupan tuotehintoja.** Jos jokin tuotetta ei löydy kaupasta, kyseinen kohta jätetään tyhjäksi.
- ”Muita huomioita”- kohtaan voit kirjata lisätietoja muista havainnoistasi kaupassa, esimerkiksi gluteenittomien tuotteiden sijoittelun suhteen.

- Sähköistä lomaketta käyttäessäsi (Webropol), kirjaa tiedot lomakkeelle ja lähetä se pe 29.11.2013 mennessä.
- Mikäli käytät paperisia lomakkeita, palauta ne täytettyinä pe 29.11.2013 mennessä oheisessa vastauskuoressa, jonka postimaksu on maksettu tai postita lomake Keliakialiittoon alla olevaan osoitteeseen.

Lämmin kiitos avustanne jo etukäteen.

Annan mielelläni lisätietoja hintaselvitykseen liittyen,

Veera Kuusela /Keliakialiitto ry
Hammareninkatu 7
33100 Tampere

Liite 3. Paikkakunnat

Paikkakunta	Lukumäärä	%
Alavus	2	1,7 %
Espoo	1	0,9 %
Forssa	1	0,9 %
Hamina	1	0,9 %
Helsinki	1	0,9 %
Huittinen	1	0,9 %
Hyrynsalmi	2	1,7 %
Hämeenlinna	1	0,9 %
Iisalmi	1	0,9 %
Ikaalinen	1	0,9 %
Ilmajoki	1	0,9 %
Joensuu	3	2,6 %
Juuka	1	0,9 %
Jyväskylä	4	3,4 %
Jämsänkoski	1	0,9 %
Jäppilä	1	0,9 %
Järvenpää	1	0,9 %
Kajaani	3	2,6 %
Kangasala	1	0,9 %
Kangasniemi	1	0,9 %
Kannus	3	2,6 %
Kauhava	2	1,7 %
Kemi	3	2,6 %
Kemijärvi	2	1,7 %
Kitee	1	0,9 %
Kokkola	4	3,4 %
Kotka	2	1,7 %
Kouvola	2	1,7 %
Kuhmo	1	0,9 %
Kuopio	1	0,9 %
Kuusamo	2	1,7 %
Lappajärvi	1	0,9 %
Lappeenranta	3	2,6 %
Lapua	1	0,9 %
Laukaa	1	0,9 %
Lieksa	1	0,9 %
Loimaa	1	0,9 %
Mikkeli	2	1,7 %
Nokia	1	0,9 %
Nurmijärvi	1	0,9 %
Oulu	1	0,9 %
Parainen	1	0,9 %

Pieksämäki	3	2,6 %
Porvoo	1	0,9 %
Posio	1	0,9 %
Puolanka	1	0,9 %
Pyhäjoki	2	1,7 %
Raahe	4	3,4 %
Raisio	2	1,7 %
Rauma	2	1,7 %
Riihimäki	1	0,9 %
Riistavesi	1	0,9 %
Ristiina	1	0,9 %
Ristijärvi	1	0,9 %
Rovaniemi	4	3,4 %
Salla	1	0,9 %
Salo	5	4,3 %
Sastamala	3	2,6 %
Savonlinna	4	3,4 %
Seinäjoki	3	2,6 %
Tampere	1	0,9 %
Turku	4	3,4 %
Vaasa	3	2,6 %
Varkaus	1	0,9 %
Virrat	1	0,9 %
Yhteensä	116	100,0 %

Liite 4. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset kilohinnat, vähimmäishinnat ja enimmäishinnat marraskuussa 2013

Jauhot ja jauhoseokset	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Schär Bread-Mix B leipäjauhoseos	3	5,11	3,49	6,95
Schär Mix Patisserie C jauhosekoitus	12	5,22	3,99	5,99
Finax Gluteeniton jauhoseos	16	4,51	3,94	4,99
Finax Gluteeniton karkea jauhoseos	60	4,79	3,99	5,54
Finax Vähäproteiininen jauhoseos	58	4,12	3,83	4,99
Jyttejauho tumma	90	7,52	6,09	9,85
Jyttejauho vaalea	58	8,04	7,00	9,40
Teff-jauho	26	11,43	9,27	14,65
Semper Gluteeniton jauhoseos	58	5,24	4,58	6,98
Semper Hieno jauhoseos	104	5,15	4,58	6,80
Semper Karkea jauhoseos	98	5,14	4,55	6,58
Provena Kauraleipäseos	50	5,08	4,29	6,13
Provena Täysjyväkaurajauho	62	5,74	4,96	6,72
Sunnuntai Gluteeniton jauhoseos	96	4,50	4,19	5,95
Sunnuntai Tumma gluteeniton jauhoseos	94	4,72	4,27	5,95
Pirkka Gluteeniton jauhoseos	45	3,99	3,99	3,99
Tumma Jauhoseos	35	6,26	5,82	7,98
Vaalea Jauhoseos	45	5,49	5,18	6,15
Farina Lettujauhoseos	80	8,71	7,57	10,97
Farina Täysjyväleipäjauhoseos	46	8,18	6,87	11,29

Jauhojen keskimääräinen kilohinta 5,95€

Kahvikeksit	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Glutano Zitronenwaffeln sitruunavohveli	44	19,46	15,92	24,88
Schär Biscotti con cioccolato suklaakeksi150	69	16,39	13,93	23,67
Schär Orangino	66	16,79	15,00	24,33
Semper Kaurakeksit	105	20,16	17,27	25,20
Semper Kolakeksit	106	19,87	15,56	25,67
Semper Piparkakut	102	18,2	13,27	24,53
Semper Piruett Vadelmatäytekeksit	88	29,74	25,91	37,27
Pirkka gluteeniton Suklaa cookie	42	18,67	18,47	21,93
Vuohelan Suklaacookies	15	34,79	33,00	38,67

Kahvikeksien keskimääräinen kilohinta 21,56€

Kahvileivät, myös pakasteet	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Schär Merenetti suklaamuffinssi	29	17,81	16,45	21,00
Frida Kanelipulla	2	15,07	12,97	17,35
Frida Korvapuusti	46	13,21	12,78	14,21
Frida Suklaamuffini	19	17,80	16,29	21,00

Kanelipulla	4	20,89	12,44	27,86
Moilas Aprikoosimuffini	35	23,35	19,05	27,27
Moilas Riisipiirakka	87	13,23	11,88	16,48
Moilas Vaniljatäytepulla	52	15,69	15,00	17,97
Pirkka Gluteeniton kaakaomuffinssi	28	17,38	17,27	17,4
Vuohelan mustikka-rahkapulla	15	19,58	16,63	24,33
Vuohelan riisipiirakka	61	18,7	17,25	23,69

Kahvileipien keskimääräinen kilohinta 17,51€

Kaurahiutaleet ja puuroainekset	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Semper Kaurahiutaleet	89	4,88	4,38	5,98
Puuppolan Aitokaura –kaurahiutaleet	71	6,38	4,49	5,5
Provena Iso Kaurahiutale/Gluten free Jumbo Oats	68	4,71	3,98	6,02
Provena Aprikoosi Pikapuuro/Gluten free Instant	50	13,25	12,45	17,00

Kaurahiutaleiden keskimääräinen kilohinta 7,30€

Korppujauhot ja vastaavat valmisteet	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Finax korppujauho	0	0	0	0
Fibrex Sokerijuurikaskuitua hiutaleina	63	9,92	8,25	11,72
Moilas korppujauho	60	6,98	6,50	7,86
Semper Pofiber perunakuituvalmiste	46	16,83	15,92	19,12

Korppujauhojen keskimääräinen kilohinta 8,43€

Leivonnan apuaineet	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Finax Psyllium	49	24,60	19,45	27,50
Fiber Husk psylliumsiemenkuorijauhe	51	53,48	42,9	60,20
Psyllium-jauhe	1	29,90	29,90	29,90
Farina Ksantaani	74	57,26	49,75	64,75
Farina Psyllium	64	42,92	29,90	50,00

Leivonnan apuaineiden keskimääräinen kilohinta 41,63€

Myslit ja murot	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Finax Gluteeniton hedelmämysli	71	9,34	7,25	11,25
Finax Gluteeniton rapeat hiutaleet	27	10,63	9,56	14,12
Sun Flakes Tattarihiutale	54	9,03	7,23	11,44
Semper Flakes&Fibre, kuitupitoiset hiutaleet	47	18,07	16,17	21,67
Semper Flakes&Red Berries, Hiutaleet ja punaiset marjat	57	18,17	15,97	22,97
Provena Kauramysli	24	9,69	9,08	11,15
Pirkka gluteeniton marjamysli	44	10,43	10,03	10,56
Gluten free C-flakes	67	8,56	7,50	10,64
Urtekram Gluteeniton mysli	19	9,80	7,97	11,75
Vanilliini-hunajamuro	37	13,76	10,28	16,64

Myslien ja murojen keskimääräinen kilohinta 11,75€

Näkkileivät	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Schär Fette Croccanti näkkileipä	39	15,35	13,27	19,87
Semper karkea näkkileipä	99	14,32	12,33	17,79
Semper Kauranäkkileipä	98	14,26	12,51	18,09
Semper Pellavansiemen näkkileipä	48	16,63	13,87	20,65
Pirkka Gluteeniton näkkileipä	47	11,66	11,31	13,05
Wasa gluteeniton näkkileipä	91	13,74	12,59	17,82

Näkkileipien keskimääräinen kilohinta 14,33€

Pastavalmisteet	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Schär Lasagne	3	21,55	18,30	23,60
Schär Penne	6	7,25	6,98	7,78
Schär Pipette	31	7,310	5,98	9,54
Moilas Täysjyväriisi-fusilli	52	6,87	6,56	7,58
Moilas Täysjyväriisi-spagetti	37	6,94	6,48	8,58
Semper Fusilli	49	7,73	6,58	9,98
Semper Kuitupitoinen Penne	50	8,34	7,58	9,98
Semper Lasagne	87	15,00	11,96	19,96
Semper Tagliatelle	43	15,24	13,80	21,16

Pastavalmisteiden keskimääräinen kilohinta 10,69€

Pizzat ja pizzapohjat, myös pakasteet	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Frida Pizza Margherita	9	20,40	14,91	23,79
Frida Pizza Prosciutto	7	19,51	18,35	20,61
Frida Pizzapohja	16	12,54	10,34	15,11
Moilas pizzapohja	46	14,12	12,57	15,5
Moilas Tropicana	87	13,75	9,97	17,85
Semper pizzapohjat	54	14,29	12,63	17,87

Pizzojen keskimääräinen kilohinta 15,77€

Ruoka- ja aamiaisleivät, myös pakasteet	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Schär Ertha	21	8,84	8,13	9,97
Schär Ciabatta esipaistettut sämpylät	11	18,97	17,25	19,95
Schär Ciabatta Rustica esipaistettut sämpylät200	8	19,5	17,05	21,95
Schär Rustico	37	8,67	7,09	10,67
Frida Grova Karkea leipä	5	7,10	6,42	9,00
Frida Karkea Minipatonki	68	11,68	10,68	14,25
Frida Vita Vaalea leipä	10	7,44	6,50	8,58
Garbo Paahtoleipä Toast	9	5,18	5,12	5,25
Suloiset Pellavaleipä	9	13,75	11,00	15,44
Moilas Aamiaissämpylä	89	8,75	7,38	10,97
Moilas Auringonkukkasämpylä	22	8,77	7,72	10,75

Moilas Kiviarinarieska	82	11,1	9,48	13,78
Moilas Sämpylä	55	9,19	7,98	11,38
Semper Minipatongit, puolivalmiste	44	14,70	13,17	18,80
Semper Rouheiset minipatongit, puolivalmiste	34	13,67	11,61	18,47
Semper Toasty Vaalea	76	9,40	8,22	13,97
Semper Trio aamiaissämpylät, puolivalmiste	37	14,10	11,74	17,56
Hapanleipä	20	11,82	9,97	15,53
Provena Gluteeniton Kaura-Mylisämpylä	45	10,47	8,23	14,03
Sunnuntai Kaura-Porkkanasämpylä	90	8,14	7,30	11,25
Sunnuntai Tumma Kaura-tattarisämpylä	50	9,12	7,78	11,73
Pirkka Karkea leipä	44	7,09	7,04	7,11
Pirkka Tumma palaleipä	46	8,92	8,44	8,99
Vuohelan Hapan Ohut revitty	44	15,2	12,00	19,96
Vuohelan Kauraleipä	30	13,86	13,03	15,73
Vuohelan Kaura-porkkanasämpylä	50	14,70	11,90	18,39

Ruokaleipien keskimääräinen kilohinta 11,16€

Välipalakeksit	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Schär Crackers voileipäkeksi	66	20,20	18,81	25,00
Schär Crackers Pocket	53	20,64	19,27	26,60
Finax Cheese Crackers	24	27,10	22,90	34,90
Semper Gluteenittomat välipalakeksit	31	17,20	15,56	20,31
Semper Juustokeksit	15	20,14	17,67	24,60
Pirkka gluteeniton suolakeksi	39	22,52	22,50	22,53

Välipalakeksien keskimääräinen kilohinta 21,30€

Liite 5. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset hinnat, vähimmäishinnat ja enimmäishinnat marraskuussa 2013

Jauhot ja jauhoseokset	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Schär Bread-Mix B leipäjauhoseos	3	4,34	3,99	4,90
Schär Mix Patisserie C jauhosekoitus	12	5,25	3,99	5,99
Finax Gluteeniton jauhoseos	16	4,06	3,55	4,49
Finax Gluteeniton karkea jauhoseos	60	3,92	3,55	4,99
Finax Vähäproteiininen jauhoseos	58	3,69	3,30	4,49
Jyttejauho tumma	90	5,67	4,99	7,39
Jyttejauho vaalea	58	6,83	5,95	7,99
Teff-jauho	26	8,58	6,95	10,99
Semper Gluteeniton jauhoseos	58	2,67	2,29	3,49
Semper Hieno jauhoseos	104	2,58	2,29	3,50
Semper Karkea jauhoseos	98	2,59	2,29	3,50
Provena Kauraleipäseos	50	5,03	4,29	5,99
Provena Täysjyväkaurajauho	62	2,31	1,99	2,99
Sunnuntai Gluteeniton jauhoseos	96	4,51	4,19	5,95
Sunnuntai Tumma gluteeniton jauhoseos	94	4,63	4,27	5,95
Pirkka Gluteeniton jauhoseos	45	3,99	3,99	3,99
Tumma Jauhoseos	35	3,13	2,91	3,99
Vaalea Jauhoseos	45	2,79	2,55	3,25
Farina Lettujauhoseos	80	2,59	2,39	3,69
Farina Täysjyväleipäjauhoseos	46	3,10	2,39	3,95

Jauhojen keskimääräinen myyntihinta 3,60€

Kahvikeksit	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Glutano Zitronenwaffeln sitruunavohveli	44	2,46	1,99	3,79
Schär Biscotti con cioccolato suklaakeksi150	69	2,46	2,09	3,55
Schär Orangino	66	2,53	2,15	3,99
Semper Kaurakeksit	105	2,98	2,25	3,79
Semper Kolakeksit	106	2,98	2,2	3,85
Semper Piparkakut	102	2,75	1,99	3,68
Semper Piruett Vadelmatäytekeksit	88	3,24	2,59	3,99
Pirkka gluteeniton Suklaa cookie	42	2,79	2,45	3,29
Vuohelan Suklaacookies	15	5,21	4,95	5,80

Kahvikeksien keskimääräinen myyntihinta 3,04€

Kahvileivät, myös pakasteet	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Schär Merenetti suklaamuffinssi	29	3,56	3,39	4,20
Frida Kanelipulla	2	3,78	3,58	3,99
Frida Korvapuusti	46	3,71	3,58	3,98
Frida Suklaamuffini	19	4,08	3,15	4,99

Kanelipulla	4	5,00	4,50	5,85
Moilas Aprikoosimuffini	35	5,13	4,19	6,00
Moilas Riisiپییراککا	87	6,27	5,19	7,50
Moilas Vaniljatäytepulla	52	4,77	4,25	6,59
Pirkka Gluteeniton kaakaomuffinssi	28	2,60	2,59	2,61
Vuohelan mustikka-rahkapulla	15	3,29	3,09	3,65
Vuohelan riisiپییراککا	61	5,49	4,65	6,99

Kahvileipien keskimääräinen myyntihinta 4,33€

Kaurahiutaleet ja puuroaineokset	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Semper Kaurahiutaleet	89	2,45	2,19	2,79
Puuppolan Aitokaura –kaurahiutaleet	71	3,60	2,19	4,99
Provena Iso Kaurahiutale/Gluten free Jumbo Oats	68	2,32	1,99	3,01
Provena Aprikoosi Pikapuuro/Gluten free Instant	50	2,66	2,19	3,40

Kaurahiutaleiden keskimääräinen myyntihinta 2,75€

Korppujauhot ja vastaavat valmisteet	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Finax korppujauho	0	0	0	0
Fibrex Sokerijuurikaskuitua hiutaleina	63	3,98	3,30	4,69
Moilas korppujauho	60	2,44	2,29	2,75
Semper Pofiber perunakuituvalmiste	46	2,10	1,99	2,39

Korppujauhojen keskimääräinen myyntihinta 2,13€

Leivonnän apuaineet	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Finax Psyllium	49	4,94	3,95	5,50
Fiber Husk psylliumsiemenkuorijauhe	51	5,35	4,29	6,02
Psyllium-jauhe	3	2,58	1,99	2,99
Farina Ksantaani	74	2,30	2,00	2,65
Farina Psyllium	64	2,56	1,95	2,99

Leivonnän apuaineiden keskimääräinen myyntihinta 3,54€

Myslit ja murot	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Finax Gluteeniton hedelmämysli	71	5,41	3,99	6,19
Finax Gluteeniton repeat hiutaleet	27	3,90	3,82	4,59
Sun Flakes Tattarihiutale	54	3,38	3,15	4,29
Semper Flakes&Fibre, kuitupitoiset hiutaleet	47	5,42	4,85	6,50
Semper Flakes&Red Berries, Hiutaleet ja punaiset marjat	57	5,46	3,99	6,89
Provena Kauramysli	24	5,84	5,45	6,90
Pirkka gluteeniton marjamysli	44	3,14	2,99	3,19
Gluten free C-flakes	67	3,31	2,99	3,99
Urtekram Gluteeniton mysli	19	3,86	2,99	4,70
Vanilliini-hunajamuro	37	4,12	3,84	4,99

Myslien ja murojen keskimääräinen myyntihinta 4,39€

Näkkileivät	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Schär Fette Croccanti näkkileipä	39	2,32	1,99	2,99
Semper karkea näkkileipä	99	3,09	2,49	3,70
Semper Kauranäkkileipä	98	3,06	2,69	3,89
Semper Pellavansiemen näkkileipä	48	3,81	2,90	4,75
Pirkka Gluteeniton näkkileipä	47	3,20	3,11	3,59
Wasa gluteeniton näkkileipä	91	3,79	3,49	4,90

Näkkileipien keskimääräinen myyntihinta 3,21€

Pastavalmisteet	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Schär Lasagne	3	5,74	5,60	5,94
Schär Penne	6	3,59	3,49	3,89
Schär Pipette	31	3,6	3,49	4,77
Moilas Täysjyväriisi-fusilli	52	3,49	3,29	5,49
Moilas Täysjyväriisi-spagetti	37	3,48	3,24	4,29
Semper Fusilli	49	3,83	3,25	4,99
Semper Kuitupitoinen Penne	50	4,15	3,79	4,99
Semper Lasagne	87	3,75	3,05	4,99
Semper Tagliatelle	43	3,80	2,99	4,79

Pastavalmisteiden keskimääräinen myyntihinta 3,94€

Pizzat ja pizzapohjat, myös pakasteet	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Frida Pizza Margherita	9	5,98	4,25	6,70
Frida Pizza Prosciutto	7	6,13	5,95	6,39
Frida Pizzapohja	16	4,24	3,62	5,29
Moilas pizzapohja	46	4,27	3,99	6,39
Moilas Tropicana	87	4,50	4,05	5,89
Semper pizzapohjat	54	4,30	3,79	5,36

Pizzojen keskimääräinen myyntihinta 4,90€

Ruoka- ja aamiaisleivät, myös pakasteet	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Schär Ertha	21	3,53	3,25	3,99
Schär Ciabatta esipaistettut sämpylät	11	3,79	3,45	3,99
Schär Ciabatta Rustica esipaistettut sämpylät200	8	3,74	2,58	4,39
Schär Rustico	37	3,92	3,19	4,8
Frida Grova Karkea leipä	5	3,43	3,21	4,05
Frida Karkea Minipatonki	68	3,26	2,89	3,99
Frida Vita Vaalea leipä	10	3,74	3,25	4,29
Garbo Paahtoleipä Toast	9	3,11	3,07	3,15
Suloiset Pellavaleipä	9	6,11	4,95	6,95
Moilas Aamiaissämpylä	89	3,5	2,95	4,39
Moilas Auringonkukkasämpylä	22	3,61	3,07	4,30

Moilas Kiviarinarieska	82	2,34	1,99	3,15
Moilas Sämpylä	55	3,64	3,19	4,55
Semper Minipatongit, puolivalmiste	44	4,41	3,95	5,64
Semper Rouheiset minipatongit, puolivalmiste	34	4,13	3,25	5,54
Semper Toasty Vaalea	76	3,74	3,29	4,49
Semper Trio aamiaissämpylät, puolivalmiste	37	4,27	3,99	4,99
Hapanleipä	20	4,53	3,85	5,98
Provena Gluteeniton Kaura-Mylisämpylä	45	3,46	3,05	3,90
Sunnuntai Kaura-Porkkanasämpylä	90	3,29	2,92	4,50
Sunnuntai Tumma Kaura-tattarisämpylä	50	3,70	3,11	5,65
Pirkka Karkea leipä	44	3,57	3,52	3,97
Pirkka Tumma palaleipä	46	3,22	3,20	3,23
Vuohelan Hapan Ohut revitty	44	3,98	3,55	5,19
Vuohelan Kauraleipä	30	4,51	3,35	5,19
Vuohelan Kaura-porkkanasämpylä	50	4,09	3,21	5,15

Ruokaleipien keskimääräinen myyntihinta 3,79€

Välipalakeksit	Lukumäärä	Keskiarvo	Minimi	Maksimi
Schär Crackers voileipäkeksi	66	4,21	3,50	5,25
Schär Crackers Pocket	53	3,11	2,89	4,12
Finax Cheese Crackers	24	2,73	2,39	3,49
Semper Gluteenittomat välipalakeksit	31	2,75	2,39	3,25
Semper Juustokeksit	15	3,10	2,65	3,69
Pirkka gluteeniton suolakeksi	39	1,69	1,61	1,69

Välipalakeksien keskimääräinen myyntihinta 2,93€

Liite 6. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräisten kilohintojen kehitys vuosina 2011 – 2013

TUOTE		Vuosi 2011	Vuosi 2013	%
Jauhot ja jauhoseokset	Pakkauskoko g	keskihinta/kg	keskihinta/kg	- / +
Schär Bread-Mix B leipäjauhoseos	1000	5,69	5,11	-10,19
Schär Mix Patisserie C jauhosekoitus	1000	5,56	5,22	-6,16
Finax Gluteeniton jauhoseos	900	4,6	4,06	-11,7
Finax Gluteeniton karkea jauhoseos	900	4,3	4,79	11,40
Finax Vähäproteiininen jauhoseos	900	4,02	4,12	2,49
Jyttejauho tumma	750	7,37	7,52	2,04
Jyttejauho vaalea	850	7,68	6,83	-11,07
Teff-jauho	750	12	8,58	-28,5
Semper Hieno jauhoseos	500	4,61	5,15	11,71
Semper Karkea jauhoseos	500	4,77	5,14	7,76
Provena Täysjyväkaurajauho	400	5,61	5,74	2,32
Sunnuntai Gluteeniton jauhoseos	1000	4,36	4,5	3,21
Sunnuntai Tumma gluteeniton jauhoseos	1000	4,72	4,72	0
Pirkka Gluteeniton jauhoseos	1000	4,00	3,99	-0,25
Farina Lettujauhoseos	300	8,38	8,71	3,94
Farina Täysjyväleipäjauhoseos	350	8,2	8,18	-0,24
Kahvikeksit	Pakkauskoko g	2011	2013	- / +
Glutano Zitronenwaffeln sitruunavohveli	125	18,63	19,46	4,46
Schär Biscotti con cioccolato suklaakeksi150	150	15,96	16,39	2,69
Schär Orangino	150	16,97	16,79	-1,06
Semper Kaurakeksit	150	18,85	20,16	6,95
Semper Kolakeksit	150	18,42	19,87	7,87
Semper Piparkakut	150	19,59	18,2	-7,10
Pirkka gluteeniton Suklaa cookie	150	16,6	18,67	12,47
Vuohelan Suklaacookies	150	34,08	34,79	2,08
Kahvileivät, myös pakasteet	Pakkauskoko g	2011	2013	- / +
Schär Merenetti suklaamuffinssi	200	17,36	17,81	2,59
Frida Korvapuusti	280	13,43	13,21	-1,64
Kanelipulla	210	20,77	20,89	0,58
Moilas Aprikoosimuffini	220	21,55	23,35	8,35
Moilas Riisipiirakka	480	12,12	13,23	9,16
Vuohelan mustikka-rahkapulla	150	21,27	19,58	-7,95
Vuohelan riisipiirakka	295	18,89	18,70	-1,01
Kaurahiutaleet ja puuroaineet	Pakkauskoko g	2011	2013	- / +
Semper Kaurahiutaleet	500	4,37	4,88	11,67
Puuppolan Aitokaura –kaurahiutaleet	700	4,98	6,38	28,11
Provena Iso Kaurahiutale	5,30	4,71	-11,13	
Provena Aprikoosi Pikapuuro/Gluten free Instant	200	12,79	13,25	3,60
Korppujauhot ja vastaavat valmisteet	Pakkauskoko g	2011	2013	- / +
Finax korppujauho	200	19,73	0	0
Fibrex Sokerijuurikaskuitua hiutaleina	400	8,49	9,92	16,84
Moilas korppujauho	350	6,61	6,98	5,59
Semper Pofiber perunakuituvalmiste	125	16,89	16,83	-0,35
Leivonnin apuaineet	Pakkauskoko g	2011	2013	- / +
Finax Psyllium	200	24,46	24,60	0,57
Fiber Husk psylliumsiemenkuorijauhe	100	54,81	53,48	-2,43
Farina Ksantaani	40	57,29	57,26	-0,05
Farina Psyllium	60	37,54	42,92	14,33
Myslit ja murot	Pakkauskoko g	2011	2013	- / +
Finax Gluteeniton hedelmämysli	550	10,07	9,34	-7,25
Finax Gluteeniton rapeat hiutaleet	325	12,34	10,63	-13,86
Sun Flakes Tattarihiutale	375	9,31	9,03	-3,00
Semper Flakes&Fibre, kuitupitoiset hiutaleet	300	17,91	18,07	0,89
Semper Flakes&Red Berries, Hiutaleet ja punaiset marjat	300	18,87	18,17	-3,71

Pirkka gluteeniton marjamyysli	300	9,94	10,43	4,93
Vanilliini-hunajamuro	300	13,31	13,76	3,38
Näkkileivät	Pakkauskoko g	2011	2013	- / +
Schär Fette Croccanti näkkileipä	150	14,17	15,35	8,33
Semper karkea näkkileipä	215	13,44	14,32	6,55
Semper Kauranäkkileipä	215	13,27	14,26	7,46
Wasa gluteeniton näkkileipä	275	13,42	13,74	2,38
Pastavalmisteet	Pakkauskoko g	2011	2013	- / +
Schär Lasagne	250	20,51	21,55	5,07
Schär Pipette	500	7,5	7,31	-2,53
Moilas Täysjyväriisi-fusilli	500	6,71	6,87	2,38
Moilas Täysjyväriisi-spagetti	500	6,95	6,94	-0,14
Semper Kuitupitoinen Penne	500	7,77	8,34	7,36
Semper Lasagne	250	13,89	15,00	7,99
Semper Tagliatelle	250	14,53	15,24	4,87
Pizzat ja pizzapohjat, myös pakasteet	Pakkauskoko g	2011	2013	- / +
Frida Pizzapohja	350	11,98	12,54	4,67
Moilas pizzapohja	300	12,91	14,12	9,37
Semper pizzapohjat	300	13,19	14,29	8,34
Ruoka- ja aamiaisleivät, myös pakasteet	Pakkauskoko g	2011	2013	- / +
Schär Ciabatta esipaistetut sämpylät	200	16,29	18,97	16,45
Schär Ciabatta Rustica esipaistetut sämpylät200	200	18,03	19,50	8,15
Frida Vita Vaalea leipä	500	8,25	7,44	-9,82
Garbo Paahtoleipä Toast	600	5,77	5,18	-10,22
Suloiset Pellavaleipä	450	13,43	13,75	2,38
Moilas Aamiaissämpylä	400	8,11	8,75	7,89
Moilas Auringonkukkasämpylä	400	8,48	8,77	3,41
Moilas Sämpylä	400	8,61	9,19	6,73
Semper Minipatongit, puolivalmiste	300	14,76	14,70	-0,41
Semper Rouheiset minipatongit, puolivalmiste	300	13,83	13,67	-1,16
Semper Toasty Vaalea	400	9,34	9,40	0,64
Semper Trio aamiaissämpylät, puolivalmiste	300	14,16	14,10	-0,42
Hapanleipä	380	10,91	11,82	8,34
Sunnuntai Kaura-Porkkanasämpylä	400	7,55	8,14	7,81
Sunnuntai Tumma Kaura-tattarisämpylä	400	8,95	9,12	1,90
Pirkka Karkea leipä	500	7,04	7,09	0,71
Vuohelan Hapan Ohut revitty	260	15,12	15,20	0,53
Vuohelan Kauraleipä	330	13,38	13,86	3,59
Vuohelan Kaura-porkkanasämpylä	280	14,77	14,70	-0,47
Välipalakeksit	Pakkauskoko g	2011	2013	- / +
Schär Crackers voileipäkeksi	210	20,28	20,2	-0,40
Semper Gluteenittomat välipalakeksit	160	15,83	17,2	8,65
Semper Juustokeksit	150	19,22	20,14	4,79

Liite 7. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräisten myyntihintojen kehitys vuosina 2011 ja 2013

TUOTE		Vuosi 2011	Vuosi 2013	- / + %
Jauhot ja jauhoseokset	Pakkauskoko g	myyntihinta/kpl	myyntihinta/kpl	
Schär Bread-Mix B leipäjauhoseos	1000	5,69	4,34	-23,7
Schär Mix Patisserie C jauhosekoitus	1000	5,56	5,25	-5,58
Finax Gluteeniton jauhoseos	900	4,14	4,06	-1,93
Finax Gluteeniton karkea jauhoseos	900	3,87	3,92	1,29
Finax Vähäproteiininen jauhoseos	900	3,62	3,69	1,93
Jyttejauho tumma	750	5,53	5,67	2,53
Jyttejauho vaalea	850	6,53	6,83	4,59
Teff-jauho	750	9,00	8,58	-4,67
Semper Hieno jauhoseos	500	2,31	2,58	11,7
Semper Karkea jauhoseos	500	2,39	2,59	8,37
Provena Täysjyväkaurajauho	400	2,24	2,31	3,13
Sunnuntai Gluteeniton jauhoseos	1000	4,36	4,51	3,44
Sunnuntai Tumma gluteeniton jauhoseos	1000	4,72	4,63	-1,90
Pirkka Gluteeniton jauhoseos	1000	4,00	3,99	-0,25
Farina Lettujauhoseos	300	2,51	2,59	3,19
Farina Täysjyväleipäjauhoseos	350	2,87	3,10	8,01
Kahviksikit	Pakkauskoko g	2011	2013	%
Glutano Zitronenwaffeln sitruunavohveli	125	2,33	2,46	5,58
Schär Biscotti con cioccolato suklaakeksi150	150	2,39	2,46	2,93
Schär Orangino	150	2,55	2,53	-0,78
Semper Kaurakeksit	150	2,83	2,98	5,30
Semper Kolakeksit	150	2,76	2,98	7,97
Semper Piparkakut	150	2,94	2,75	-6,46
Pirkka gluteeniton Suklaa cookie	150	2,49	2,79	12,05
Vuohelan Suklaacookies	150	5,11	5,21	1,96
Kahvileivät, myös pakasteet	Pakkauskoko g	2011	2013	%
Schär Merenetti suklaamuffinssi	200	3,47	3,56	2,59
Frida Korvapuusti	280	3,76	3,71	-1,33
Kanelipulla	210	4,36	5,00	1,47
Moilas Aprikoosimuffini	220	4,74	5,13	8,23
Moilas Riisipiirakka	480	5,82	6,27	7,73
Vuohelan mustikka-rahkapulla	150	4,79	3,29	-31,31
Vuohelan riisipiirakka	295	5,57	5,49	-1,44
Kaurahiutaleet ja puuroaineet	Pakkauskoko g	2011	2013	%
Semper Kaurahiutaleet	500	2,19	2,45	11,87
Puuppolan Aitokaura –kaurahiutaleet	700	3,49	3,60	3,15
Provena Iso Kaurahiutale/Gluten free Jumbo Oats	500	2,65	2,32	-12,45
Provena Aprikoosi Pikapuuro/Gluten free Instant	200	2,56	2,66	3,90
Korppujauhot ja vastaavat valmisteet	Pakkauskoko g	2011	2013	%
Finax korppujauho	200	3,95	0	0
Fibrex Sokerijuurikaskuitua hiutaleina	400	3,40	3,98	17,06
Moilas korppujauho	350	2,31	2,44	5,63
Semper Pofiber perunakuituvalmiste	125	2,11	2,10	-0,47
Leivonnin apuaineet	Pakkauskoko g	2011	2013	%
Finax Psyllium	200	4,89	4,94	1,02
Fiber Husk psylliumsiemenkuorijauhe	100	5,48	5,35	-2,37
Farina Ksantaani	40	2,29	2,30	0,47
Farina Psyllium	60	2,25	2,56	1,38
Myslit ja murot	Pakkauskoko g	2011	2013	%
Finax Gluteeniton hedelmämysli	550	5,54	5,41	-2,35
Finax Gluteeniton rapeat hiutaleet	325	4,01	3,90	-2,74
Sun Flakes Tattarihiutale	375	3,49	3,38	-3,15
Semper Flakes&Fibre, kuitupitoiset hiutaleet	300	5,37	5,42	0,93
Semper Flakes&Red Berries, Hiutaleet ja punaiset marjat	300	5,66	5,46	-3,53

Pirkka gluteeniton marjamysli	300	2,98	3,14	5,37
Vanilliini-hunajamuro	300	3,99	4,12	3,26
Näkkileivät	Pakkauskoko g	2011	2013	%
Schär Fette Croccanti näkkileipä	150	2,12	2,32	9,43
Semper karkea näkkileipä	215	2,89	3,09	6,92
Semper Kauranäkkileipä	215	2,85	3,06	7,37
Wasa gluteeniton näkkileipä	275	3,69	3,79	2,71
Pastavalmisteet	Pakkauskoko g	2011	2013	%
Schär Lasagne	250	5,13	5,74	11,89
Schär Pipette	500	3,75	3,60	-4,00
Moilas Täysjyväriisi-fusilli	500	3,36	3,49	3,86
Moilas Täysjyväriisi-spagetti	500	3,48	3,48	0
Semper Kuitupitoinen Penne	500	3,89	4,15	6,68
Semper Lasagne	250	3,47	3,75	8,07
Semper Tagliatelle	250	3,63	3,80	4,68
Pizzat ja pizzapohjat, myös pakasteet	Pakkauskoko g	2011	2013	%
Frida Pizzapohja	350	4,19	5,98	4,27
Moilas pizzapohja	300	3,87	4,27	10,34
Semper pizzapohjat	300	3,96	4,3	8,58
Ruoka- ja aamiaisleivät, myös pakasteet	Pakkauskoko g	2011	2013	%
Schär Ciabatta esipaistetut sämpylät	200	3,26	3,79	16,25
Schär Ciabatta Rustica esipaistetut sämpylät200	200	3,61	3,74	3,60
Frida Vita Vaalea leipä	500	4,12	3,74	-9,22
Garbo Paahtoleipä Toast	600	3,46	3,11	-10,11
Suloiset Pellavaleipä	450	6,04	6,11	1,16
Moilas Aamiaissämpylä	400	3,24	3,50	8,02
Moilas Auringonkukkasämpylä	400	3,39	3,61	6,49
Moilas Sämpylä	400	3,44	3,64	5,81
Semper Minipatongit, puolivalmiste	300	4,43	4,41	-0,45
Semper Rouheiset minipatongit, puolivalmiste	300	4,15	4,13	-0,48
Semper Toasty Vaalea	400	3,74	3,74	0
Semper Trio aamiaissämpylät, puolivalmiste	300	4,25	4,27	0,47
Hapanleipä	380	4,15	4,53	9,16
Sunnuntai Kaura-Porkkanasämpylä	400	3,02	3,29	8,94
Sunnuntai Tumma Kaura-tattarisämpylä	400	3,58	3,70	3,32
Pirkka Karkea leipä	500	3,52	3,57	1,42
Vuohelan Hapan Ohut revitty	260	3,52	3,98	13,07
Vuohelan Kauraleipä	330	4,42	4,51	2,04
Vuohelan Kaura-porkkanasämpylä	280	4,13	4,09	-0,97
Välipalakeksit	Pakkauskoko g	2011	2013	%
Schär Crackers voileipäkeksi	210	4,26	4,21	-1,17
Semper Gluteenittomat välipalakeksit	160	2,53	2,75	8,70
Semper Juustokeksit	150	2,88	3,10	7,64

Liite 8. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset kilohinnat kaupparyhmittäin 2013

(suluissa hintatietojen määrä)

0=ei hintatietoa	SOK (49)	Ruokakesko Oy (51)	Suomen Lähikauppa Oy (6)	Stockmann (1)	Muut (9)
Jauhot ja jauhoseokset					
Schär Bread-Mix B leipäjauhoseos	0	0	0	4,9	0
Schär Mix Patisserie C jauhosekoitus	0	5,29	0	0	5,00
Finax Gluteeniton jauhoseos	3,94	4,68	4,96	0	4,38
Finax Gluteeniton karkea jauhoseos	4,07	4,80	4,91	0	4,59
Finax Vähäproteiininen jauhoseos	3,90	4,51	4,99	0	4,29
Jyttejauho tumma	6,96	7,96	0	7,13	8,30
Jyttejauho vaalea	7,64	8,29	0	8,18	7,76
Teff-jauho	9,73	12,02	0	11,4	10,07
Semper Gluteeniton jauhoseos	4,94	5,52	0	0	5,38
Semper Hieno jauhoseos	5,03	5,27	0	5,7	5,69
Semper Karkea jauhoseos	4,98	5,22	0	6,4	5,70
Provena Kauraleipäseos	5,02	5,13	0	0	4,75
Provena Täysjyväkaurajauho	5,34	6,07	0	0	6,08
Sunnuntai Gluteeniton jauhoseos	4,32	4,67	0	0	4,81
Sunnuntai Tumma gluteeniton jauhoseos	4,63	4,92	0	4,65	4,76
Pirkka Gluteeniton jauhoseos	0	3,99	0	0	0
Tumma Jauhoseos	6,18	7,02	0	0	0
Vaalea Jauhoseos	5,43	5,96	0	0	0
Farina Lettujauhoseos	8,10	8,97	0	0	10,53
Farina Täysjyväleipäjauhoseos	8,03	9,59	0	0	9,16
Kahvikeksit					
Glutano Zitronenwaffeln sitruunavohveli	19,97	19,86	0	0	18,44
Schär Biscotti con cioccolato suklaakeksi150	15,70	18,59	0	0	17,08
Schär Orangino	15,10	18,63	0	0	17,85
Semper Kaurakeksit	19,47	20,47	22,93	25,2	20,20
Semper Kolakeksit	19,30	19,99	22,93	25,67	19,65
Semper Piparkakut	17,68	18,46	23,37	24,53	17,34
Semper Piruett Vadelmatäyteksit	27,78	30,82	29,91	35	34,89
Pirkka gluteeniton Suklaa cookie	0	18,68	0	0	0
Vuohelan Suklaacookies	33,30	35,20	0	33,00	0
Kahvileivät, myös pakasteet					
Schär Merenetti suklaamuffinssi	17,12	18,68	0	0	18,20
Fria Kanelipulla	13,29	0	0	0	17,35
Fria Korvapuusti	13,21	13,12	0	14,11	0
Fria Suklaamuffini	16,54	18,30	16,63	18,75	19,61
Kanelipulla	27,74	0	0	0	0
Moilas Aprikoosimuffini	22,41	23,56	0	0	24,72
Moilas Riisiipiirakka	12,95	13,26	13,24	0	14,34

Moilas Vaniljatäytepulla	15,67	15,74	15,58	0	13,62
Pirkka Gluteeniton kaakaomuffinssi	0	17,38	0	0	0
Vuohelan mustikka-rahkapulla	19,60	19,53	0	23,17	0
Vuohelan riisipiirakka	18,40	18,81	0	0	19,14
Kaurahiutaleet ja puuroaineokset					
Semper Kaurahiutaleet	4,64	5,00	0	5,20	4,90
Puuppolan Aitokaura –kaurahiutaleet	5,55	5,90	0	0	6,47
Provena Iso Kaurahiutale/Gluten free Jumbo Oats	4,47	5,05	5,58	5,40	4,78
Provena Aprikoosi Pikapuuro/Gluten free Instant	12,45	14,31	0	0	13,54
Korppujauhot ja vastaavat valmisteet					
Finax korppujauho	0	0	0	0	0
Fibrex Sokerijuurikaskuitua hiutaleina	9,76	10,27	0	9,75	9,17
Moilas korppujauho	6,93	7,38	0	0	7,20
Semper Pofiber perunakuituvalmiste	16,40	17,15	0	0	16,86
Leivonnan apuaineet					
Finax Psyllium	24,75	25,04	0	33,00	20,62
Fiber Husk psylliumsiemenkuorijauhe	48,81	56,14	0	0	49,93
Psyllium-jauhe	0	0	0	0	29,90
Farina Ksantaani	57,02	57,28	0	0	55,05
Farina Psyllium	44,03	43,02	0	44,17	32,86
Myslit ja murot					
Finax Gluteeniton hedelmämysli	9,54	10,51	0	10,87	9,50
Finax Gluteeniton rapeat hiutaleet	10,28	11,80	0	0	0
Sun Flakes Tattarihiutale	8,70	9,17	0	0	9,67
Semper Flakes&Fibre, kuitupitoiset hiutaleet	15,90	18,67	0	21,67	18,23
Semper Flakes&Red Berries, Hiutaleet ja punaiset marjat	16,73	18,79	0	19,83	18,87
Provena Kauramysli	9,29	10,57	0	0	9,41
Pirkka gluteeniton marjamysli	0	10,45	0	0	0
Gluten free C-flakes	8,35	9,14	0	0	9,20
Urtekram Gluteeniton myslä	9,63	9,65	0	0	11,75
Vanilliini-hunajamuro	13,54	14,26	0	0	14,24
Näkkileivät					
Schär Fette Croccanti näkkileipä	13,45	16,57	0	0	15,51
Semper karkea näkkileipä	13,33	14,96	15,49	17,62	15,17
Semper Kauranäkkileipä	13,62	14,71	15,77	0	15,00
Semper Pellavansiemen näkkileipä	14,26	18,80	0	0	18,34
Pirkka Gluteeniton näkkileipä	0	14,13	0	0	0
Wasa gluteeniton näkkileipä	12,97	14,12	16,69	17,82	16,58
Pastavalmisteet					
Schär Lasagne	18,3	23,18	0	0	0
Schär Penne	6,98	7,78	0	0	0

Schär Pipette	6,90	7,86	0	0	7,46
Moilas Täysjyväriisi-fusilli	6,84	6,92	0	0	8,58
Moilas Täysjyväriisi-spagetti	6,94	6,84	0	0	7,38
Semper Fusilli	6,81	7,72	8,58	0	7,95
Semper Kuitupitoinen Penne	7,88	8,77	0	8,40	8,70
Semper Lasagne	12,91	16,51	15,96	17,16	14,92
Semper Tagliatelle	14,83	14,76	0	15,8	15,73

Pizzat ja pizzapohjat, myös pakasteet

Fria Pizza Margherita	0	21,56	0		14,91
Fria Pizza Prosciutto	0	19,75	0	18,59	19,19
Fria Pizzapohja	0	12,18	0	0	11,52
Moilas pizzapohja	14,05	14,07	14,97	15,17	15,17
Moilas Tropicana	13,25	14,19	15,12	13,79	13,60
Semper pizzapohjat	14,02	14,66	0		14,37

Ruoka- ja aamiaisleivät, myös pakasteet

Schär Ertha	8,20	9,24	0	0	9,23
Schär Ciabatta esipaistetus sämpylät	0	19,05	0	0	19,05
Schär Ciabatta Rustica esipaistetus sämpylät200	0	20,01	0	0	18,20
Schär Rustico	8,75	8,29	0	0	8,76
Fria Grova Karkea leipä	7,15	8,05	0	0	0
Fria Karkea Minipatonki	11,47	11,67	0	0	13,08
Fria Vita Vaalea leipä	0	7,25	0	8,5	7,93
Garbo Paahtoleipä Toast	5,18	0	0	0	0
Suloiset Pellavaleipä	14,00	12,26	0	0	0
Moilas Aamiaissämpylä	8,51	9,00	0	10,5	9,07
Moilas Auringonkukkasämpylä	6,50	9,01	0	0	9,82
Moilas Kiviarinarieska	10,76	11,32	0	0	11,90
Moilas Sämpylä	9,02	9,57	0	0	9,32
Semper Minipatongit, puolivalmiste	14,39	15,21	0	0	13,76
Semper Rouheiset minipatongit, puolivalmiste	12,88	14,86	0	0	14,13
Semper Toasty Vaalea	9,33	9,55	0	8,88	9,37
Semper Trio aamiaissämpylät, puolivalmiste	13,83	14,64	0	0	14,72
Hapanleipä	11,51	12,38	0	0	10,45
Provena Gluteeniton Kaura-Myslisämpylä	9,77	11,72	0	12,34	12,03
Sunnuntai Kaura-Porkkanasämpylä	8,08	7,95	9,33	11,25	9,08
Sunnuntai Tumma Kaura-tattarisämpylä	8,73	9,21	0	11	10,78
Pirkka Karkea leipä	0	7,91	0	0	0
Pirkka Tumma palaleipä	0	8,94	0	0	0
Vuohelan Hapan Ohut revitty	14,63	16,10	0	15,31	0
Vuohelan Kauraleipä	13,48	14,60	0	13,79	0
Vuohelan Kaura-porkkanasämpylä	14,58	14,63	0	0	13,93

Välipalakeksit

Schär Crackers voileipäkeksi	19,77	22,22	0	0	19,87
Schär Crackers Pocket	19,50	23,46	0	0	23,82

Finax Cheese Crackers	23,82	31,08	0	0	0
Semper Gluteenittomat välipalakeksit	15,93	18,72	0	0	0
Semper Juustokeksit	0	20,82	0	0	17,67
Pirkka gluteeniton suolakeksi	0	22,53	0	0	0

Liite 9. Gluteenittomien elintarvikkeiden keskimääräiset kilohinnat kauppaketjuittain 2013

(Suluissa hintatietojen määrä)

	Prisma (18)	Sale (3)	S- market (28)	K- Citymarket (16)	K- Supermarket (20)	K- market (14)	K- Extra (1)	Siwa (2)	Valintatalo (4)	Stockmann Herkku (1)	Muut (9)
0= ei hintatietoa											
Jauhot ja jauhoseokset											
Schär Bread-Mix B leip- äjauhoseos	0,00	0,00	0,00	3,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,90	0,00
Schär Mix Patisserie C jauhosekoitus	0,00	0,00	0,00	5,22	5,45	4,69	0,00	0,00	0,00	0,00	5,00
Finax Gluteeniton jau- hoseos	0,00	0,00	3,94	4,86	4,50	0,00	0,00	0,00	4,94	0,00	4,38
Finax Gluteeniton karkea jauhoseos	4,02	0,00	4,17	4,63	4,92	4,94	0,00	0,00	4,92	0,00	4,59
Finax Vähäproteiininen jauhoseos	4,26	0,00	3,94	4,34	4,80	0,00	0,00	4,99	4,99	0,00	4,29
Jyttejauho tumma	6,66	0,00	7,19	7,38	8,25	8,26	0,00	0,00	0,00	7,13	8,30
Jyttejauho vaalea	7,31	0,00	7,71	8,16	8,45	8,26	0,00	0,00	0,00	8,18	7,76
Teff-jauho	11,27	0,00	0,00	11,97	12,07	0,00	0,00	0,00	0,00	11,40	10,07
Semper Gluteeniton jauhoseos	4,76	4,98	5,37	5,24	5,65	6,18	0,00	0,00	0,00	0,00	5,38
Semper Hieno jauhoseos	4,76	5,58	5,07	4,77	5,12	5,98	7,00	0,00	0,00	5,70	5,69
Semper Karkea jauhoseos	4,76	0,00	5,07	4,75	5,22	5,83	7,00	0,00	0,00	6,40	5,70
Provena Kauraleipäseos	4,99	0,00	5,19	5,07	5,11	4,99	0,00	0,00	0,00	0,00	4,75
Provena Täysjyväkaura- jauho	5,11	0,00	5,52	5,90	6,11	6,33	0,00	0,00	0,00	0,00	6,08
Sunnuntai Gluteeniton jauhoseos	4,27	4,76	4,32	4,32	4,72	5,18	0,00	0,00	0,00	0,00	4,81
Sunnuntai Tumma glu- teeniton jauhoseos	4,55	0,00	4,63	4,84	4,90	5,21	0,00	0,00	0,00	4,65	4,76
Pirkka Gluteeniton jau- hoseos	0,00	0,00	0,00	3,99	3,99	3,99	3,99	0,00	0,00	0,00	0,00
Tumma Jauhoseos	6,18	0,00	6,18	5,82	0,00	7,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vaalea Jauhoseos	5,18	5,58	5,58	5,82	0,00	6,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Farina Lettujauhoseos	8,00	8,83	8,13	8,73	9,08	9,64	0,00	0,00	0,00	0,00	10,53
Farina Täysjyväleipäjau- hoseos	8,00	0,00	8,60	9,37	9,82	9,06	0,00	0,00	0,00	0,00	9,16
Kahvikeksit											
Glutano Zitronenwaffeln sitruunavohveli	16,27	0,00	17,60	20,44	19,41	19,17	0,00	0,00	0,00	0,00	18,44
Schär Biscotti con ciocco- lato suklaakeksi150	15,27	0,00	15,27	17,99	18,91	19,27	0,00	0,00	0,00	0,00	17,08
Schär Orangino	15,00	0,00	15,00	18,39	18,95	17,80	0,00	0,00	0,00	0,00	17,85
Semper Kaurakeksit	19,36	19,93	19,27	19,32	20,70	21,01	0,00	23,94	22,43	25,20	20,20
Semper Kolakeksit	19,27	0,00	19,34	19,33	19,76	21,22	0,00	23,94	22,43	25,67	19,65
Semper Piparkakut	17,27	17,93	17,90	17,47	18,03	20,92	0,00	0,00	23,27	24,53	17,34
Semper Piruett Vadelma- täyteksit	27,91	29,00	27,81	27,61	31,90	35,13	0,00	0,00	29,91	35,00	34,89
Pirkka gluteeniton Suklaa cookie	0,00		0,00	18,60	18,76	18,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vuohelan Suklaacookies	33,49	0,00	33,00	35,20	36,17	33,27	0,00	0,00	0,00	33,00	0,00

Kahvileivät, myös pakasteet

Schär Merenetti suklaa-muffinssi	16,95	0,00	17,45	18,50	19,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18,20
Fria Kanelipulla	0,00	0,00	13,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17,35
Fria Korvapuusti	12,79	14,21	13,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,11	0,00
Fria Suklaamuffini	16,29	0,00	16,62	17,67	17,99	20,79	0,00	16,63	16,63	18,75	19,61
Kanelipulla	0,00	0,00	0,00	12,44	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Moilas Aprikoosimuffini	22,50	0,00	0,00	23,83	23,80	22,38	0,00	0,00	0,00	0,00	24,72
Moilas Riisipiirakka	12,48	0,00	13,02	12,40	13,39	14,22	13,52	13,52	13,10	0,00	14,34
Moilas Vaniljatäytepulla	15,63	0,00	15,97	15,44	15,68	17,30	0,00	0,00	15,58	0,00	13,62
Pirkka Gluteeniton kaakaomuffinssi	0,00	0,00	0,00	17,40	17,40	17,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vuohelan mustikkarahkapulla	19,48	0,00	19,85	18,57	20,23	19,26	0,00	0,00	0,00	23,17	0,00
Vuohelan riisipiirakka	18,30	0,00	18,59	18,02	19,06	19,34	0,00	0,00	0,00	0,00	19,14

Kaurahiutaleet ja puuroaineokset

Semper Kaurahiutaleet	4,43	0,00	4,78	4,67	5,00	5,42	0,00	0,00	0,00	5,20	4,90
Puuppolan Aitokaura – kaurahiutaleet	5,38	5,63	5,60	5,92	5,95	6,84	0,00	0,00	0,00	0,00	6,47
Provena Iso Kaurahiutale/Gluten free Jumbo											
Oats	4,38	4,78	4,52	4,81	5,13	5,49	0,00	0,00	5,58	5,40	4,78
Provena Aprikoosi Pika-puuro/Gluten free Instant	12,45	0,00	12,45	14,06	14,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,54

Korppujauhot ja vastaavat valmisteet

Finax korppujauho	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Fibrex Sokerijuurikaskuitua hiutaleina	9,73	0,00	9,76	10,04	10,55	0,00	0,00	0,00	0,00	9,75	9,17
Moilas korppujauho	6,54	7,51	7,06	6,95	7,52	7,69	0,00	0,00	0,00	0,00	7,20
Semper Pofiber peruna-kuituvalmiste	16,40	0,00	0,00	17,03	17,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,86

Leivonnan apuaineet

Finax Psyllium	24,75	0,00	24,75	25,18	24,83	24,75	0,00	0,00	0,00	33,00	20,62
Fiber Husk psyllium-siemenkuorijauhe	48,90	0,00	0,00	56,70	56,35	51,40	0,00	0,00	0,00	0,00	49,93
Psyllium-jauhe	0,00	0,00	0,00	0,00	49,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	29,90
Farina Ksantaani	57,25	0,00	57,00	57,38	56,82	57,25	0,00	0,00	0,00	0,00	55,05
Farina Psyllium	46,27	0,00	40,42	45,43	41,39	43,17	0,00	0,00	0,00	44,17	32,86

Myslit ja murot

Finax Gluteeniton hedelmämysli	9,56	9,86	9,60	10,34	10,60	0,00	0,00	0,00	0,00	10,87	9,50
Finax Gluteeniton repeat hiutaleet	10,19	0,00	10,22	11,71	12,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sun Flakes Tattarihiutale	8,51	0,00	8,91	8,55	9,41	10,51	0,00	0,00	0,00	0,00	9,67
Semper Flakes&Fibre, kuitupitoiset hiutaleet	16,38	0,00	17,43	17,89	18,91	19,80	0,00	0,00	0,00	21,67	18,23
Semper Flakes&Red Berries, Hiutaleet ja punaiset marjat	16,48	0,00	17,30	17,84	19,35	19,30	0,00	0,00	0,00	19,83	18,87
Provena Kauramysli	9,25	0,00	9,42	10,37	10,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,41
Pirkka gluteeniton marjamysli	0,00	0,00	0,00	10,51	10,50	10,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Gluten free C-flakes	7,97	0,00	8,57	9,53	8,93	8,96	0,00	0,00	0,00	0,00	9,20

Urtekram Gluteeniton mysli	9,98	0,00	0,00	9,58	9,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,75
Vanilliini-hunajamuro	13,68	0,00	13,72	13,31	14,15	14,30	0,00	0,00	0,00	0,00	14,24
Näkkileivät											
Schär Fette Croccanti näkkileipä	13,27	0,00	13,93	16,58	16,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15,51
Semper karkea näkkileipä	12,98	13,72	13,58	14,98	14,65	15,70	0,00	15,77	15,42	17,62	15,17
Semper Kauranäkkileipä	13,27	14,37	13,75	13,74	15,05	15,95	0,00	0,00	15,77	0,00	15,00
Semper Pellavansiemen näkkileipä	14,13	0,00	14,57	18,24	19,20	19,78	0,00	0,00	0,00	0,00	18,34
Pirkka Gluteeniton näkki- leipä	0,00	0,00	0,00	11,60	11,60	11,60	11,60	0,00	0,00	0,00	0,00
Wasa gluteeniton näkki- leipä	12,69	13,53	13,06	12,76	14,10	15,74	0,00	0,00	16,69	17,82	16,58
Pastavalmisteet											
Schär Lasagne	18,30	0,00	0,00	23,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Schär Penne	6,98	0,00	0,00	7,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Schär Pipette	6,98	0,00	0,00	7,64	8,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,46
Moilas Täysjyväriisi-fusilli	6,60	0,00	6,98	6,91	6,82	7,18	0,00	0,00	0,00	0,00	8,58
Moilas Täysjyväriisi- spagetti	6,72	0,00	7,14	6,74	6,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,38
Semper Fusilli	0,00	0,00	6,72	7,65	7,65	7,93	0,00	0,00	8,58	0,00	7,95
Semper Kuitupitoinen Penne	7,93	0,00	7,71	8,08	9,02	9,98	0,00	0,00	0,00	8,40	8,70
Semper Lasagne	12,95	13,56	13,02	15,87	16,83	16,69	0,00	0,00	15,96	17,16	14,92
Semper Tagliatelle	14,80	0,00	15,48	14,57	15,19	0,00	0,00	0,00	0,00	15,80	15,73
Pizzat ja pizzapohjat, myös pakasteet											
Fria Pizza Margherita	0,00	0,00	0,00	22,35	20,97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,91
Fria Pizza Prosciutto	0,00	0,00	0,00	20,24	19,43	0,00	0,00	0,00	0,00	18,59	19,19
Fria Pizzapohja	0,00	0,00	13,40	12,08	12,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,52
Moilas pizzapohja	13,86	0,00	14,21	13,70	14,25	0,00	0,00	0,00	14,97	15,17	15,17
Moilas Tropicana	13,00	13,61	13,45	13,92	14,12	14,73	0,00	16,03	14,67	13,79	13,60
Semper pizzapohjat	13,83	0,00	14,25	13,92	15,04	15,59	0,00	0,00	0,00	0,00	14,37
Ruoka- ja aamiaisleivät, myös pakasteet											
Schär Ertha	8,13	0,00	8,30	9,03	9,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,23
Schär Ciabatta esipaiste- tut sämpylät	0,00	0,00	0,00	18,46	19,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19,05
Schär Ciabatta Rustica esipaistetut sämpylät200	0,00	0,00	0,00	18,25	21,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	18,20
Schär Rustico	8,64	0,00	9,00	7,56	8,80	9,44	0,00	0,00	0,00	0,00	8,76
Fria Grova Karkea leipä	6,60	0,00	6,78	8,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Fria Karkea Minipatonki	11,25	0,00	11,61	11,11	12,18	11,30	0,00	0,00	0,00	0,00	13,08
Fria Vita Vaalea leipä	6,50	0,00	0,00	7,17	7,58	0,00	0,00	0,00	0,00	8,50	7,93
Garbo Paahtoleipä Toast	5,12	0,00	5,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Suloiset Pellavaleipä	14,21	0,00	13,69	13,95	12,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Moilas Aamiaissämpylä	7,88	0,00	8,89	8,05	9,28	9,53	9,97	0,00	0,00	10,50	9,07
Moilas Auringonkuk- kasämpylä	0,00	0,00	8,12	8,76	9,06	9,38	0,00	0,00	0,00	0,00	9,82

Moilas Kiviarinarieska	10,46	11,36	10,98	10,38	11,88	11,70	13,29	0,00	0,00	0,00	11,90
Moilas Sämpylä	8,84	0,00	9,14	9,44	9,97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,32
Semper Minipatongit, puolivalmiste	14,21	0,00	14,51	13,96	16,19	16,30	0,00	0,00	0,00	0,00	13,76
Semper Rouheiset minipatongit, puolivalmiste	12,78	0,00	13,02	14,21	15,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,13
Semper Toasty Vaalea	9,14	9,58	9,41	9,34	9,42	10,68	0,00	0,00	0,00	8,88	9,37
Semper Trio aamiaissämpylät, puolivalmiste	13,83	0,00	13,83	13,90	16,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,72
Hapanleipä	12,00	0,00	11,28	12,76	12,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,45
Provena Gluteeniton											
Kaura-Myslisämpylä	9,53	0,00	10,16	10,74	12,07	11,53	0,00	0,00	0,00	12,34	12,03
Sunnuntai Kaura-											
Porkkanasämpylä	7,70	8,48	8,23	7,58	8,00	8,44	0,00	9,48	9,23	11,25	9,08
Sunnuntai Tumma Kaura-tattarisämpylä	8,73	0,00	9,18	9,00	9,42	9,13	0,00	0,00	0,00	11,00	10,78
Pirkka Karkea leipä	0,00	0,00	0,00	7,10	7,10	7,10	7,10	0,00	0,00	0,00	0,00
Pirkka Tumma palaleipä	0,00	0,00	0,00	8,94	8,94	8,94	8,94	0,00	0,00	0,00	0,00
Vuohelan Hapan Ohut revitty	14,62	0,00	14,60	15,98	16,18	16,12	0,00	0,00	0,00	15,31	0,00
Vuohelan Kauraleipä	13,48	0,00	13,48	14,18	14,92	13,91	0,00	0,00	0,00	13,79	0,00
Vuohelan Kaura-porkkanasämpylä	14,96	0,00	14,41	14,94	14,65	14,56	0,00	0,00	0,00	0,00	13,93
Välipalakeksit											
Schär Crackers voileipäkeksi	19,48	0,00	19,92	21,93	22,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19,87
Schär Crackers Pocket	19,27	0,00	19,83	23,24	24,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23,82
Finax Cheese Crackers	23,90	0,00	23,90	29,24	32,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Semper Gluteenittomat välipalakeksit	15,56	0,00	16,30	19,33	18,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Semper Juustokeksit	0,00	0,00	21,93	21,19	20,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17,67
Pirkka gluteeniton suola-											
keksi	0,00	0,00	0,00	22,53	22,53	22,53	22,53	0,00	0,00	0,00	0,00